

พระราชปณิธาน
เรื่อง ๑

เทศาภิบาลผู้ร้ายฆ่าคนตาย
จึงเป็นพระอรหันต์ได้

เจดีย์โดย
พร รัตนสุวรรณ

อาจารย์ผู้บรรยายวิชาธรรมประยุกต์

มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ในพระบรมราชูปถัมภ์

เฉลยพระราชปริศน

เรื่อง

“เหตุใดผู้ร้ายฆ่าคนตายจึงเป็นพระอรหันต์ได้ ?”

จัดพิมพ์ครั้งที่ ๑

วันที่ ๒๐ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๐๘

จำนวนพิมพ์ ๑๐,๐๐๐ เล่ม

แผนกธรรมวิจัย มหาวิทยาลัยมหจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย จัดพิมพ์เผยแพร่

หนังสือ

“เหตุใดผู้ร้ายฆ่าคนตายจึงเป็นพระอรหันต์ได้ ?”

เล่มนี้ มูลนิธิพร รัตนสุวรรณ จัดทำขึ้นใหม่

ในรูปแบบของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-Book)

เมื่อเดือนสิงหาคม ๒๕๖๔

อนุโมทนาภา

หนังสือเรื่อง “เหตุใดผู้ร้ายฆ่าคนตายจึงเป็นพระอรหันต์ได้?” ที่ท่านถืออยู่นี้จัดพิมพ์ขึ้น เพราะพระราชปราชญ์ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลปัจจุบันเป็นเหตุ ทั้งนี้ โดยที่พระราชปราชญ์เกี่ยวกับเรื่องนี้ได้รับการวิพากษ์วิจารณ์กันอย่างกว้างขวางในกลุ่มนักศึกษาระดับปริญญาโทไป จึงทำให้เกิดการปรารภกันขึ้นในแผนกธรรมวิจัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยว่า เราควรจะแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับพระราชปราชญ์เรื่องนี้กันบ้างก็พอดีกับอาจารย์พร รัตนสุวรรณ อาจารย์บรรยายวิชาธรรมประยุกต์ในคณะพุทธศาสตร์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยได้เสนอบทความเรื่องนี้มาให้เพื่อพิจารณา แผนกธรรมวิจัยเห็นว่าขณะนี้แม้จะได้มีการพิมพ์เผยแพร่บทความวิจารณ์เรื่องนี้ โดยสถาบันทางพุทธศาสนาหลายแห่งแล้วก็ตาม แต่ก็ควรจะพิจารณารับฟังความคิดเห็นในแง่ที่แปลกและใหม่ตามแนวของอาจารย์พรนี้ดูบ้าง จึงได้ตกลงจัดพิมพ์ขึ้นในนามของแผนกธรรมวิจัย หวังว่าคงจะเป็นประโยชน์แก่นักคิดและนักปฏิบัติธรรมบ้างตามสมควร

อนึ่ง หนังสือเรื่อง “เหตุใดผู้ร้ายฆ่าคนตายจึงเป็นพระอรหันต์ได้ ?” นี้ ได้จัดพิมพ์ขึ้นจำนวน ๑๐,๐๐๐ เล่ม ส่วนหนึ่งจะโดยเสด็จพระราชกุศลในงานถวายเพลิงพระศพ สมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ สมเด็จพระสังฆราชแห่งคณะสงฆ์ไทย อีกส่วนหนึ่งก็จะได้นำออกจำหน่ายเพื่อรวบรวมทุนใช้ในการศึกษาค้นคว้าในแผนกธรรมวิจัย ตามความประสงค์ของอาจารย์พร รัตนสุวรรณ ต่อไป

แผนกธรรมวิจัยขออนุโมทนาสาธุการในการที่อาจารย์พร รัตนสุวรรณ ได้พยายามตั้งใจค้นคว้าหาหลักฐานมาประกอบการอธิบายได้อย่างกว้างขวางด้วยอุตสาหะวิริยะที่แรงกล้าเช่นนี้

แผนกธรรมวิจัย

กองเผยแผ่ มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ในพระบรมราชูปถัมภ์

๑๔ พฤศจิกายน ๒๕๐๘

คำนำ

หนังสือเล่มนี้ ข้าพเจ้าได้เขียนขึ้นด้วยความเคารพ

ในพระราชปฐุฉาของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และด้วยพระบารมีล้นเกล้า จึงทำให้ข้าพเจ้ารู้สึกว่ ตลอดเวลาที่เขียนหนังสือเล่มนี้ มีจิตใจปลอดโปร่ง คำตอบหรือคำวินิจฉัยบางอย่าง ข้าพเจ้าไม่เคยรู้และไม่เคยคิดมาก่อนเลย แต่แล้วในระหว่างที่กำลังเขียนนั่นเอง ข้าพเจ้าก็นึกขึ้นมาได้

ตามความรู้สึกของข้าพเจ้าเอง รู้สึกว่าหนังสือเล่มนี้ คล้ายกับจะมีปาฏิหาริย์อะไรบางอย่างมาดลใจอยู่เบื้องหลัง ฉะนั้นถ้าหากท่านผู้อ่านจะพึงรู้สึกว่ คำตอบในหนังสือเล่มนี้ ให้ความกระจ่างต่อพระราชปฐุฉาข้อนี้บ้าง ก็ขอได้โปรดเข้าใจว่ เป็นด้วยพระบารมีล้นเกล้าของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เป็นกำลังแรงอันสำคัญ เพราะพระราชปฐุฉาข้อนี้ รวมทั้งพระราชปรารภข้ออื่นๆ อีก ที่ทรงประทานมาในคราวเดียวกันนี้ รู้สึกประทับใจข้าพเจ้าทุกคำ สิ่งหนึ่งในหลายสิ่ง

ที่ข้าพเจ้ามองเห็นก็คือ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวของเราได้ทรงชี้ช่องทางในอันที่จะพัฒนาพระพุทธศาสนาไว้แล้วจากพระราชปรารภและพระราชปจฉาครั้งนี้ ด้วยเหตุนี้ข้าพเจ้าจึงสนใจเป็นพิเศษและพยายามเขียนอย่างดีที่สุดเท่าที่จะทำได้

อนึ่ง เนื่องจากวันที่ ๒๐ พฤศจิกายน ๒๕๐๘ นี้ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวจะได้พระราชทานเพลิงพระศพ **สมเด็จพระสังฆราช (อยู่ ญาโณทโยมหาเถระ)** ณ พระเมรุหลวงวัดเทพศิรินทราวาส ข้าพเจ้าได้มีความคิดมาตั้งแต่แรกแล้วว่า จะต้องทำอะไรสักอย่างหนึ่ง ด้วยน้ำพักน้ำแรงของตนเอง เพื่อเป็นการแสดงความเคารพและความกตัญญูแด่องค์สมเด็จพระสังฆราช ซึ่งข้าพเจ้ามีความรู้สึกว่าจะพระองค์มีพระคุณลักษณะหลายอย่างเหมือนกับ **สมเด็จพระสังฆราช สุข ญาณสังวร** ที่ข้าพเจ้าเคยเคารพนับถืออยู่ โดยเฉพาะคือพระเมตตาบารมีของสมเด็จพระสังฆราช ทั้งสองพระองค์นี้ มีลักษณะใกล้เคียงกันมากที่สุด

โดยปกติข้าพเจ้าเป็นคนใจร้อน ถ้าหากมีใครทำ
อะไรไม่ถูกใจก็มักจะเกิดความไม่พอใจง่าย แต่ทุกครั้ง
ที่ข้าพเจ้า นึกถึงพระเมตตาบารมีของสมเด็จพระสังฆราชทั้ง
สองพระองค์นี้แล้ว ทำให้จิตใจของข้าพเจ้าเย็นลงอย่างน่า
ประหลาด พระเมตตาคุณอันนี้ประทับใจข้าพเจ้าเป็นอย่าง
ยิ่ง เพราะฉะนั้น จึงได้คิดอยู่เสมอมาว่า จะต้องทำอะไรสัก
อย่างหนึ่ง เพื่อเป็นการแสดงความเคารพและความกตัญญู
ต่อพระองค์ท่าน และบังเอิญได้จังหวะพอดีที่ข้าพเจ้าได้
เห็นพระราชปุจฉาของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวองค์
ปัจจุบัน จึงได้ตั้งใจเขียนหนังสือเล่มนี้ เพื่อแจกเป็นธรรม
ทานโดยเสด็จพระราชกุศลในครั้งนี้อย่างส่วนหนึ่ง

พร รัตนสุวรรณ

พิมพ์ที่ ร.พ.อักษรสัมพันธ์ ๑๑๗-๑๑๙/๒ เพ็ญนคร พระนคร
โทร. ๒๙๓๒
นายประยูร พิศนาคะ ผู้พิมพ์ผู้โฆษณา ๒๕๐๘

คำปรารภ

ก่อนวันเข้าพรรษาในปี ๒๕๐๘ นี้ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช ได้ทรงปรารภถึงปัญหาทางศาสนาหลายข้อ และได้ทรงฝากปัญหาเหล่านี้ผ่านมาทางศูนย์ค้นคว้าทางพระพุทธศาสนาวัดสระเกศให้ชาวพุทธทั่ว ๆ ไปช่วยกันขบคิดในปัญหาเหล่านั้นมีอยู่ข้อหนึ่งที่ ข้าพเจ้าสนใจมาก คือปัญหาที่พระองค์ทรงปรารภว่า

เหตุใดผู้ร้ายฆ่าคนตาย จึงเป็นพระอรหันต์ได้ ?

ปัญหาข้อนี้แม้จะไม่บังถึงเรื่องของพระองค์คุณิลมาลโดยตรงก็จริง เพราะตามเรื่องที่ปรากฏในคัมภีร์พระพุทธศาสนานั้น คนที่อดีตเคยเป็นโจรฆ่าคนตายแล้วต่อมาภายหลังกลับใจได้ ได้เข้ามาบวชในพระพุทธศาสนา และในที่สุดได้สำเร็จเป็นพระอรหันต์นั้นมีหลายคน แต่ถึงกระนั้น บรรดาโจรที่ได้สำเร็จเป็นพระอรหันต์นั้น ปรากฏว่าไม่มีโจรคนไหนที่มีชื่อเสียงโด่งดัง และฆ่าคนมามากมายเท่ากับพระองค์คุณิลมาล

เพราะฉะนั้น เรื่องของพระองค์คูลิมาลจึงได้กลายเป็นปัญหามานานแล้ว และเป็นปัญหาที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว คุณเหมือนจะทุกพระองค์ทรงสนพระทัย ซึ่งท่านผู้อ่านจะเห็น ได้จากพระราชปุจฉา ในรัชกาลที่ ๑ แห่งรัตนโกสินทร์ ดังต่อไปนี้

พระราชปุจฉาที่ ๓๒ ความว่า

“บรรดาพระอัครสาวกพระอสีติสาวก และพระปกติสาวกย่อมสร้างบารมีมา จนสำเร็จอรหัตต ข้าเร็วกว่ากันตามกำหนด แต่กิริยาอารมณ์ก็เป็นปกติ มิได้ปรากฏว่าหยาบช้าประการใด แต่พระองค์คูลิมาลนั้น เกิดในชาติใด ๆ ก็ล้วนแต่ปรากฏว่าใจบาปหยาบช้าทำปาณาติบาตโดยมาก จนมาในชาติที่สุดจะได้สำเร็จพระอรหัตตอยู่แล้ว ก็ยังเป็นโจรฆ่ามนุษย์เสียเป็นอันมาก เมื่อเป็นดังนี้ ที่ว่าพระองค์คูลิมาลสร้างบารมีแสนกัลป์นั้น จะว่าเป็นบารมีอย่างไร เอาสิ่งใดมานับเป็นแสนกัลป์บารมี?”

แก้พระราชปณิธานที่ ๓๒ สมเด็จพระสังฆราชและพระราชอาคณเฑาะ ๔ รูป ถวายวิสาขนาว่า

“พระองค์คุณิมาลนี้จำเดิมแต่สร้างบารมีมาไม่ว่าชาติใด ปรากฏว่าได้กระทำความอันเป็นบาปหยาบเข้าฆ่ามนุษย์ ทำปาณาติบาตก็จริง แต่กรรมอันเป็นบาปนั้น ก็ให้ผลไปทนทุกข์ในอบายภูมิจนสิ้นบาปกรรม และที่ทำบาปหยาบเข้าในชาติใด ชาตินั้นจะไม่นับ จัดเอาเป็นชาติบารมีหามีได้

อนึ่งพระองค์คุณิมาลจะได้หยาบเข้าไปทั้งชาตินั้นหามีได้ ย่อมได้พบพระโพธิสัตว์ได้ฟังเทศนาได้ละพยศรัยตั้งอยู่ในศีล ๕-๘ เป็นสุจริตธรรมอันดี นับเป็นบารมีสืบมา และการจะกำหนดบารมีแสนกัลป์นั้น ไม่ได้นับเอาการที่คนทำบุญทำบาปมากกว่ากันในชาตินั้นเป็นประมาณ นับเอากาลอันนานได้แสนกัลป์เป็นประมาณ ถ้าสร้างบารมีครบแสนกัลป์แล้ว ก็ได้สำเร็จอรหัตตนิพพานทุกองค์ และผู้สร้างบารมีที่จะสำเร็จนั้นประกอบด้วยองค์ ๒ คือ

ฉันทตา ปวารณารักใคร่พอใจในอภัตตภูมิ ๑ อธิกาโร กระทำบุญให้ทานการกุศลในสำนักพระอริยเจ้า ๑ เมื่อ พร้อมด้วยองค์ ๒ นี้แล้ว หากจะประมาทหยาบช้า เมื่อมีผู้ให้สติ อารมณ์แล้ว ก็ย่อมกลับตัวได้ดีกว่าสามัญชน”

ข้อความดังที่กล่าวมานี้ ข้าพเจ้าได้คัดมาจากพระราชปฤจฉารัชกาลที่ ๑ ภาค ๓ ตอน ๒ หน้า ๘๙ ข้อความตอนนี้มีอยู่ในหนังสือ ประชุมพระราชปฤจฉาภาคปกิณกะ ซึ่งพิมพ์แจกในงานพระราชทานเพลิงศพ พระยาบุรุษิติการ (ใจ กนิษฐรัต) ณ เมรุวัดมกุฏกษัตริยาราม วันที่ ๑๐ ธันวาคม ๒๔๗๙ ผู้ที่สนใจว่า ในสมัยก่อน ๆ มีปัญหาอะไรบ้างที่พระเจ้าแผ่นดินทรงสนพระทัย ก็จะหาอ่านได้จากหนังสือดังที่กล่าวมาแล้ว

จากข้อความที่คัดมานี้ ท่านจะเห็นได้ชัดว่า ปัญหาเรื่องเหตุใดผู้ร้ายฆ่าคนตายจึงเป็นพระอรหันต์ได้? เป็นปัญหาที่มีความสำคัญมานานแล้ว และในสมัยโบราณ การ

ที่จะตอบปัญหาข้อนี้ก็ไม่ใช่ว่าจะทำได้ง่าย การตอบปัญหาข้อนี้ มีความสำคัญถึงกับสมเด็จพระสังฆราชในสมัยนั้น ต้องประชุมบรรดาพระเถระที่แตกฉานในพระไตรปิฎก รวบรวมคำตอบจากที่มาจากคัมภีร์ต่างๆ ขึ้นทูลเกล้าถวายในหลวงดังที่ท่านได้เห็นอยู่นี้

คำตอบของพระเถระ ผู้แตกฉานในพระไตรปิฎก สมัยโบราณ ดังที่คัดลอกมาให้ดูนี้ แม้ว่าจะจะเป็นคำตอบเพียงสั้นๆ แต่ก็ได้ใจความชัดเจน เหมาะสมกับปัญหาทุกประการ ในสมัยโบราณ ใครๆ ที่ได้เห็นคำตอบนี้แล้วก็คงจะหมดปัญหา ไม่มีใครสงสัยติดใจที่จะหาคำตอบอย่างอื่นอีก แต่อย่างไรก็ดี สำหรับคนในสมัยปัจจุบัน ถ้าได้เห็นคำตอบเพียงแค่นี้ ก็เห็นที่จะยาก ในอันที่จะทำให้เกิดความปลงใจเชื่อ เพราะพื้นความรู้และสิ่งแวดล้อมของคนในสมัยโน้นแตกต่างกันมาก ด้วยเหตุนี้ข้าพเจ้าจึงรู้สึกว่ ถ้าหากในปัจจุบันนี้จะได้มีการชี้แจงกันอีก เพื่อให้เหมาะแก่พื้นสติปัญญาของคนในสมัยปัจจุบันก็คงจะเป็นประโยชน์ไม่น้อย และได้ชื่อว่าพวก

เราซึ่งเป็นชาวพุทธ ได้มีความสนใจอย่างแท้จริงต่อปัญหา
ที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงสนพระทัย

แต่อย่างไรก็ดีคำตอบที่ข้าพเจ้าเขียนไว้ในหนังสือ
เล่มนี้ ขอให้ถือว่าเป็นเพียงการขยายความที่สมเด็จพระ
สังฆราช และพระเถระทั้งหลายในสมัยนั้นได้อธิบายไว้เท่า
ที่กำลังสติปัญญาของข้าพเจ้าจะพึงอำนวยให้เท่านั้น

พร รัตนสุวรรณ

ผู้บรรยายวิชาธรรมประยุกต์
ในคณะพุทธศาสตร์แห่งมหา
จุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

๑ พฤศจิกายน ๒๕๐๘

สำนักค้นคว้าทางวิญญาณ

๔๙/๓ ถนนสามเสน

บางลำภู พระนคร

โทร. ๒๐๕๓๙

เหตุใด

ผู้ร้ายฆ่าคนตายจึงเป็นพระอรหันต์ได้ ?

คนที่เคยเป็นโจรฆ่าคนตายมามากต่อมาก ต่อมาภายหลังเมื่อกลับใจได้แล้ว ได้สำเร็จเป็นพระอรหันต์ ตามที่มีเรื่องปรากฏอยู่ในคัมภีร์นั้นมีอยู่หลายคน แต่ในจำนวนโจรเหล่านี้ ผู้ที่มีชื่อเสียงมากที่สุดก็คือ พระองค์คุณิลมาล และนอกจากนี้ บางคนที่ไม่ได้เป็นโจร แต่ก็เคยฆ่าคนตายด้วยความจำเป็นบางอย่าง และในที่สุดได้สำเร็จเป็นพระอรหันต์ ก็มี เช่น นางกุนทลเกสี จากตัวอย่างเหล่านี้ทำให้เกิดปัญหาขึ้นมาว่า คนที่ฆ่าคนตาย ซึ่งแสดงให้เห็นว่าเป็นคนใจอำมหิต ไม่น่าจะสำเร็จเป็นพระอรหันต์ แต่ทำไมจึงสำเร็จเป็นพระอรหันต์ได้?

ตัวอย่างเช่นนี้ เมื่อมองจากแง่ความรู้สึกของคน ทั่ว ๆ ไป ไม่น่าจะเป็นไปได้เลย ปัญหานี้น่าคิดมาก และเป็นปัญหาข้อหนึ่งซึ่งในหลวงองค์ปัจจุบันทรงสนพระทัย ถึงกับทรงฝากปัญหานี้มาให้ชาวพุทธทั่ว ๆ ไปช่วยกันคิดหาคำตอบ ข้าพเจ้าคิดว่า ถ้าเราคลี่คลายปัญหานี้ให้กระจ่างได้ ก็จะเกิดประโยชน์แก่ประชาชนสมัยปัจจุบันนี้เป็นอันมาก

ผู้ร้ายฆ่าคนตายขนาดพระองค์คุณิลมาล ยังสามารถเป็นพระอรหันต์ได้ ก็คนบางคนในสมัยปัจจุบัน ซึ่งไม่เคย

ทำความเข้าใจถึงขนาดนั้น จะไม่สามารถสำเร็จเป็นพระอรหันต์ได้บ้างหรือ ? หรืออย่างน้อยที่สุด จะไม่สามารถกลับตัวเป็นคนดีได้หรือ ถ้าหากเขาพยายามปฏิบัติตามคำสอนของพระพุทธองค์ให้ดีที่สุดเท่าที่จะทำได้ ?

แต่อย่างไรก็ดี ข้าพเจ้าขอให้ท่านตั้งข้อสังเกตไว้ก่อนว่า ผู้ร้ายที่เคยฆ่าคนตายแล้ว ต่อมาสำเร็จเป็นพระอรหันต์มีอยู่มากมายในสมัยนั้น ทั้งๆ ที่พระพุทธองค์ก็ยังทรงพระชนม์อยู่ พระอรหันต์ทั้งหลายที่มีอยู่มาก แต่ก็ไม่สามารถที่จะช่วยให้ผู้ร้ายทั้งหลายเหล่านั้นสำเร็จเป็นพระอรหันต์ขึ้นมาได้ บางคนทำปาณาติบาตไม่ถึงขั้นฆ่ามนุษย์ แต่พระองค์ก็ไม่เสด็จไปโปรด เพราะเขาไม่อยู่ในฐานะที่จะกลับใจและฟังธรรมรู้เรื่องได้ เพราะฉะนั้นขอได้โปรดสังเกตไว้ว่า ผู้ร้ายฆ่าคนตายแต่แล้วก็สามารถจะเป็นพระอรหันต์ได้นั้น จะต้องมียะไรอยู่เบื้องหลังซึ่งแตกต่างจากผู้ร้ายทั่วๆ ไป เบื้องหลังของผู้ร้ายที่สำเร็จเป็นพระอรหันต์คืออะไร? นี่แหละคือจุดสำคัญของปัญหาที่เราจะต้องคลี่คลายออกมา

ก่อนอื่นขอให้ท่านโปรดจำหลักไว้อย่างหนึ่งว่า **บุคคลที่มีอุปนิสัยที่จะได้สำเร็จเป็นพระอรหันต์ในชาตินั้น**

ตามหลักในคัมภีร์กล่าวว่า จะไม่สามารถมีเหตุการณ์ใดๆ ที่จะทำให้คนนั้นตายก่อนสำเร็จเป็นพระอรหันต์เลย พระองค์คูลิมาลฆ่าคนมากมาย น่าจะมีใครสักคนหนึ่งฆ่าพระองค์คูลิมาลได้ ตามที่อาจารย์คาดหมายไว้แต่แรก เพราะโดยธรรมดาคนที่เที่ยวฆ่าใครต่อใครอย่างผิดกฎหมายบ้านเมืองนั้น จะไม่สามารถทำอยู่ได้นาน ไม่วันใดก็วันหนึ่งก็ต้องถูกเขาฆ่าเอาบ้าง แต่สำหรับในกรณีของพระองค์คูลิมาล เป็นเรื่องที่ประหลาดมาก ตัวคนเดียว (นี่กล่าวตามเรื่องราวที่ปรากฏอยู่ในคัมภีร์พระไตรปิฎกฝ่ายเถรวาท ซึ่งกล่าวว่า พระองค์คูลิมาลคนเดียวเข้าไปฆ่าคน ส่วนเรื่องราวที่ปรากฏอยู่ใน หนังสือ “กามนิต” กล่าวว่า องค์คูลิมาลมีพรรคพวกมาก) แต่สามารถฆ่าคนได้ตั้งพันกว่า (ก่อนที่จะนับนิ้วของคนตายได้ ๙๙๙ นิ้วนั้น ก็ได้ฆ่าคนมามากต่อมากแล้ว แต่จำจำนวนคนที่ฆ่าไม่ได้ จึงตั้งต้นนับใหม่ด้วยการฆ่าใครแล้วก็ตัดนิ้วมือของผู้นั้นมา ๑ นิ้ว เอามาร้อยเป็นพวงไว้) ไม่มีใครสามารถฆ่าองค์คูลิมาลได้

นางกฤษณเกสี ซึ่งต่อมาได้บวชเป็นนางภิกษุณี และ ได้สำเร็จเป็นพระอรหันต์ ได้สามีเป็นโจร สามีลวงพาตัวขึ้นไปบนภูเขา หมายถึงฆ่าเพื่อเอาสมบัติที่ติดตัวนางไป นางกฤษณเกสีไม่มีอาวุธอยู่ในมือเลย และก็อยู่กัน

ลำพังเพียงสองคนเท่านั้น ซึ่งก็น่าจะถูกฆ่าตาย แต่แล้วก็ไม่ได้ตาย นายโจรกลับเป็นผู้ต้องตาย ด้วยการกระทำของนางเอง ตัวอย่างในทำนองอย่างนี้มีหลายเรื่องปรากฏอยู่ในคัมภีร์ เช่น **สังกัจจสามเณร** ซึ่งเป็นพระอรหันต์องค์หนึ่ง แม่ของท่านได้ตายในระหว่างที่ท่านกำลังอยู่ในห้อง ใครๆ ก็พากันคิดว่า ท่านคงจะตายไปพร้อมกับแม่ของท่าน แต่แล้วก็ไม่ได้ตาย

พระพากุละ ซึ่งเป็นพระอรหันต์องค์หนึ่งที่รวมอยู่ในจำนวนพระอสีติมหาสาวก ตามประวัติของท่านกล่าวว่า เมื่อท่านคลอดมาได้ ๕ วัน พ่อแม่และญาติพี่น้องได้พาท่านไปอาบน้ำในแม่น้ำคงคา เพื่อความเป็นสิริมงคล ในขณะที่กำลังเอาตัวท่านลงแช่น้ำก็ได้มีปลาใหญ่ตัวหนึ่งมาซุบเอาตัวท่านเข้าไปอยู่ในท้องตั้งหลายชั่วโมง แต่แล้วในที่สุดท่านก็ไม่ตาย

เรื่องที่ผิดธรรมดาเช่นนี้ ข้าพเจ้าเชื่อว่า คนที่ไม่เข้าใจเรื่องกฎของกรรมอย่างลึกซึ้ง ไม่เข้าใจเรื่องชะตาชีวิต ไม่เข้าใจถึงอำนาจแห่งสิ่งศักดิ์สิทธิ์ จะไม่ยอมเชื่อเป็นอันขาด เขาจะคิดเห็นอยู่เสมอว่า เป็นเรื่องที่เป็นไปไม่ได้

เหตุใดผู้ร้ายฆ่าคนตายจึงเป็นพระอรหันต์ได้? ปัญหาข้อนี้จะเข้าใจได้ดี ก็ต่อเมื่อต้องเข้าใจเสียก่อนว่า *ชะตาชีวิต คืออะไร? ทุกคนมีชะตาชีวิตจริงหรือไม่?*

ชะตาชีวิตคือแผนผังของชีวิตที่ถูกกำหนดไว้ล่วงหน้า และผู้ที่กำหนดแผนผังอันนี้ก็คือนิกรรมของตนเองในชาติก่อน พระพุทธเจ้าตรัสว่า กรรมย่อมจำแนกสัตว์ให้เลวและประณีต สัตว์โลกย่อมเป็นไปตามกรรม กรรมเป็นตัวอภิสังขาร คือเป็นอำนาจสร้างสรรค์ที่ยิ่งใหญ่ ใครจะเกิดมาเป็นอะไร จะเกิดในภพไหน หรือในตระกูลไหน จะมีชะตาชีวิตเป็นอย่างไร กรรมในอดีตได้กำหนดมาแล้วตั้งแต่แรกเกิด

พระพุทธเจ้าเมื่อตอนอยู่ในสวรรค์ชั้นดุสิต พวกเทวดาทั้งหลายในหมื่นจักรวาล ได้มาทูลเชิญให้พระองค์เสด็จลงมาเกิดในโลกมนุษย์ เพื่อจะได้ตรัสรู้เป็นพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เพราะเทวดาทั้งหลายได้มองเห็นแล้วว่า พระองค์ได้ทรงสร้างบารมีมาเต็มเปี่ยม ถึงขั้นที่จะเป็นพระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้แล้ว จึงได้มาทูลอัญเชิญพระองค์ และก่อนที่พระองค์จะรับคำของเทวดาทั้งหลาย พระองค์ก็ได้ทรงพิจารณาคุณบารมีของพระองค์แล้ว ทรงเห็นว่าพระองค์ทรงมีบารมีเพียงพอ จึงได้ทรงรับคำของเทวดาทั้งหลาย แล้วก็ทรงจุติจากสวรรค์ ถีอปฏิสนธิในพระครรภ์ของพระนางสิริมหามายา และต่อมาในเมื่อพระองค์ประสูติจากพระครรภ์

แล้วได้ ๕ วัน พวกพราหมณ์ทั้งหลายก็พากันทำนายว่า พระองค์จะได้เป็นจักรพรรดิ หรือไม่ก็จะได้สำเร็จเป็นพระสัมมาสัมพุทธเจ้า จากตัวอย่างที่เล่ามานี้ แสดงให้เห็นว่า ตามมติของพระพุทธรศาสนาถือว่า ทุกคนที่เกิดมาย่อมมีชะตาชีวิต กล่าวคือ ทุกคนมีแผนผังของชีวิตบอกไว้แล้วว่า ภายหน้าจะต้องเป็นอะไร และผู้ที่กำหนดแผนผังอันนี้ ก็คือการทำของตัวเองในชาติก่อนนั่นเอง

เรื่องที่เล่ามาให้ฟังนี้ บางคนอาจจะเห็นว่าเป็นเรื่อง ที่ถือเอาเป็นหลักฐานไม่ได้ เพราะพิสูจน์ไม่ได้ และออกจะเป็นเรื่องที่เหลือเชื่อ สำหรับท่านที่ไม่เชื่อเรื่องอย่างนี้ ก็ขอได้โปรดสงบใจไว้ก่อน อย่าเพิ่งแย้ง ท่านจะเชื่อหรือไม่นั้นไม่ใช่เรื่องสำคัญ ข้อสำคัญมีอยู่แต่เพียงว่า ถ้าท่านต้องการอยาก จะทราบว่ แนวคิดของพระพุทธรศาสนาเกี่ยวกับเรื่องนี้เป็นอย่างไร ก็ควรจะจำเอาไว้ก่อน อย่าเพิ่งเชื่อหรือไม่เชื่อ จนกว่า ท่านจะได้ศึกษาถึงเรื่องอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกันเข้าใจถูกต้องดีแล้ว จึงค่อยวินิจฉัย

ชะตาชีวิตไม่ใช่เกิดจากอำนาจดวงดาว แต่การที่โหรทั้งหลายบอกถึงชะตาชีวิตล่วงหน้าได้ถูกต้อง ก็เพราะการเกิดของคนเรามีความสัมพันธ์อยู่กับการโคจรของดวงดาว

ทั้งหลาย เพราะฉะนั้น ผู้ที่ทำสถิติไว้ว่า คนที่เกิดในราศีนี้ ต่อไปภายภาคหน้ามักจะเป็นอย่างนั้นๆ เมื่อทำบ่อยๆ ก็มีความชำนาญและหาหลักเกณฑ์ได้ดีขึ้นโดยลำดับ ตำราโหราศาสตร์เกิดขึ้นมาก็เพราะเหตุนี้ คนที่เรียนรู้แต่เรื่องราวโหราศาสตร์ ไม่ได้ศึกษาเรื่องกรรม มักจะเข้าใจว่าดวงดาวมีอิทธิพลต่อชีวิตมนุษย์ ซึ่งความจริงแล้ว ดวงดาวไม่มีอิทธิพลอะไรเลย กรรมหรือการกระทำที่สะสมไว้แต่ในอดีตชาติต่างหาก ที่กำหนดชะตาชีวิตของคนเราไว้

ชะตาชีวิตของคนเรานั้นเปลี่ยนแปลงได้ เพราะทุกสิ่งทุกอย่างที่มีอยู่ในโลกนี้ล้วนแต่เป็นสังขารทั้งสิ้น พระพุทธเจ้าตรัสว่า สังขารทั้งหลายทั้งปวงไม่เที่ยง เมื่อมีการเกิดก็มีการดับ มีการเปลี่ยนแปลง ชะตาชีวิตเป็นสิ่งที่เกิดจากเหตุ คือเกิดจากการกระทำของตนเองในอดีต เพราะฉะนั้น จึงเป็นสิ่งที่เปลี่ยนแปลงได้ และผู้ที่ จะทำการเปลี่ยนแปลงก็คือตัวเราเอง แต่อย่างไรก็ดี โปรดตระหนักไว้ให้มากกว่า คนเราจะเปลี่ยนแปลงชะตาชีวิตได้ก็เฉพาะแต่ในเรื่องปลีกย่อยเท่านั้น ส่วนเส้นชีวิตที่สำคัญซึ่งการกระทำในอดีตได้กำหนดไว้แล้วนั้น การกระทำในปัจจุบันไม่สามารถจะเปลี่ยนแปลงได้ พระองค์คุณิมาลเป็นผู้หนึ่ง ที่การกระทำใน

อดีตชาติได้กำหนดตัวท่านเองมาแล้วว่า ในชาตินี้จะได้สำเร็จเป็นพระอรหันต์ ซึ่งชะตาชีวิตอันนี้ไม่มีใครทราบเลย มีพระพุทธเจ้าองค์เดียวเท่านั้นที่ทรงทราบ ขอได้โปรดสังเกตว่าพระพุทธเจ้าจะเสด็จไปโปรดใคร ก็หมายถึงว่า พระองค์ได้ทรงพิจารณาอุบุพพกรรม ดูชะตาชีวิต ดูอุปนิสัยต่าง ๆ ทรงเห็นแล้วว่าผู้นั้นสามารถที่จะสำเร็จมรรคผลขั้นใดขั้นหนึ่งได้ พระองค์จึงจะเสด็จไปโปรด

ก่อนรุ่งอรุณของวันที่จะเสด็จไปโปรดพระองค์คูลิมาล นั้น พระองค์ได้ทรงตรวจดูสัตว์โลกทั้งหลาย ปรากฏว่าในวันนั้นภาพของพระองค์คูลิมาลปรากฏเห็นได้ชัดในสมาธิ เมื่อพระองค์ตรวจดูอุปนิสัยก็ทรงทราบว่า พระองค์คูลิมาลได้สร้างความดีมามาก ถึงขั้นที่จะได้สำเร็จพระอรหันต์ แต่พร้อมกันนั้น ก็เคยได้สร้างบาปกรรมในทางปาณาติบาตไว้มากด้วย และในชาตินี้เป็นชาติสุดท้ายที่พระองค์คูลิมาลจะได้ชำระหนี้บาปให้หมดไป ชะตาชีวิตของท่านเป็นเช่นนี้ แม้ตัวท่านเองไม่ปรารถนาที่จะฆ่าใครมาตั้งแต่แรกก็จริง แต่บาปกรรมในชาติก่อนได้กำหนดมาเสียแล้ว ที่จะให้ท่านต้องกระทำปาณาติบาตอีก **คนที่สร้างความดีพร้อมกันมากกับความชั่วนั้นมักจะมีชะตาชีวิตแบบพระองค์คูลิมาลเสมอ**

แต่อย่างไรก็ดี ท่านจะต้องไม่ลืมเป็นอันขาดว่า ถ้าพระองค์คุณิ
 มาลไม่เคยสร้างความดีมาอย่างมากมาย ถึงขั้นที่จะได้สำเร็จ
 เป็นพระอรหันต์แล้ว พระพุทธเจ้าจะไม่เสด็จไปโปรด หรือ
 ถึงแม้จะเสด็จไป ก็ไม่สามารถที่จะทรงสอนให้สำเร็จเป็นพระ
 อรหันต์ได้โดยเป็นอันขาด **พระองค์คุณิมาลได้สำเร็จเป็นพระ
 อรหันต์ ไม่ใช่เพราะความเป็นใจ แต่สำเร็จเพราะบุญ
 บารมีในหนหลังมีมากถึงขนาดว่าแม้จะทำความชั่วถึง
 ขนาดนั้น ก็ไม่อาจที่จะยับยั้งอำนาจของความดี ถ้าบุญ
 ของท่านไม่แรงจริงแล้ว แน่นนอนเหลือเกิน ท่านจะสำเร็จ
 เป็นพระอรหันต์ไม่ได้ เพราะท่านจะต้องถูกเขฆ่าตายเสีย
 ก่อน**

คนที่เคยเป็นพระราชาผู้ทรงตั้งอยู่ในทศพิธราชธรรม
 แม้จะได้เคยสร้างบุญบารมียิ่งใหญ่สักเพียงไรก็ตาม แต่ใน
 ฐานะที่ยังเป็นปุถุชน และยังต้องรับผิดชอบต่อความสงบสุข
 ของไพร่ฟ้าประชาราษฎร์ทั้งหมดนั้น ในบางครั้งก็เว้นไม่ได้ที่
 จะต้องกระทำปาณาติบาต หรือต้องทำบาปกรรมอย่างอื่น ทุก
 คนเมื่อได้สร้างความดี ความดีก็ย่อมจะต้องให้ผลตามทางแห่ง
 ความดี และเมื่อได้สร้างความชั่ว แม้จะกระทำด้วยเจตนาดี
 เพียงไรก็ตาม ความชั่วย่อมจะให้ผลตามทางแห่งความชั่วนั้น

คนอย่างพระองค์คูลิมาลเคยเป็นพระราชา หรืออย่างน้อยก็ต้องเคยเป็นแม่ทัพ ผู้ซึ่งจะต้องทำการฆ่ามนุษย์ เพื่อประโยชน์แก่คนส่วนรวมมาแล้วมากต่อมาก นิสัยหรือวาสนาอันนี้ยังไม่ได้ลบเลือนไปจากจิตใต้สำนึกของพระองค์คูลิมาล ฉะนั้น จึงได้มีชะตาชีวิตเช่นนั้น

พื้นเดิมของพระองค์คูลิมาลไม่ใช่คนใจดำ ไม่มี
สันดานเป็นอาชญากร ไม่มีสันดานเป็นอันธพาล การที่ พระองค์คูลิมาลเกิดในตระกูลสูง คือเกิดในตระกูลปุโรหิต แสดงให้เห็นอยู่แล้วว่าพระองค์คูลิมาลเป็นคนที่เคยทำบุญไว้มาก และเมื่อเกิดมาก็ได้รับการอบรมสั่งสอนอย่างดี อบรมให้เป็นคนมีความเมตตากรุณา ให้เป็นคนกลัวบาป ให้มีนิสัยไม่เอาเปรียบหรือรังแกใครเลย พระองค์คูลิมาลเป็นคนที่อบรมง่าย เข้าใจอะไรได้รวดเร็ว เชื่อฟังคำสั่งสอนของพ่อแม่และครูบาอาจารย์ทุกอย่าง เมื่อมองดูจากบุคลิกลักษณะและอุปนิสัยทั่วไปไม่มีแววอันใดเลยที่จะแสดงให้เห็นว่า พระองค์คูลิมาลเป็นคนใจร้ายหรือใจอำมหิต ตรงกันข้าม พระองค์คูลิมาลเป็นคนสุภาพ อ่อนโยน มีเมตตากรุณา ชอบช่วยเหลือผู้อื่น และมีลักษณะที่เด่นมากอีกอย่างหนึ่งก็คือเป็นคนกล้าหาญ เป็นคนถือสัจจะมั่นคง มีความอดทนอดเยียม

และเหนือสิ่งอื่นใดก็คือ เป็นคนมีไหวพริบและเฉลียวฉลาดมาก ความดีต่างๆ ที่มีอยู่ในตัวของพระองค์คูลิมาลนี่เอง เป็นจุดที่ทำให้บรรดาศิษย์ของอาจารย์ทศปาโมกข์ทั้งหลายเกิดความริษยา ถึงขนาดที่คิดกำจัดให้พ้นไปจากสำนักของอาจารย์ ถ้าพระองค์คูลิมาลไม่ดีเด่นทุก ๆ ทาง อาจารย์ก็จะไม่รักมาก ถึงขนาดที่ทำให้ลูกศิษย์คนอื่น ๆ เกิดความริษยา ฉะนั้นโปรดจำไว้ว่าอย่าเอาชีวิตของพระองค์คูลิมาลไปเปรียบเทียบกับใจอื่น ๆ เพราะไม่มีทางจะเปรียบเทียบกันได้เลย ไม่ว่าจะในทางไหน ๆ

ทำไมพระองค์คูลิมาลจึงต้องมีชะตาชีวิตอย่างนี้ คือ ถูกคนอื่นริษยาจนถึงขั้นเอาชีวิต โดยธรรมดาไม่ว่าใคร ถ้ามีอะไรเด่นขึ้นมา ก็จะต้องมีคนริษยาไม่มากก็น้อย เรื่องอย่างนี้เป็นของธรรมดาซึ่งต้องมีอยู่เสมอในโลก แต่บางคนถึงจะถูกริษยากี่ไม่มีผลอะไร ไม่กลายเป็นเรื่องร้ายแรง และโดยเฉพาะอย่างยิ่งก็คือ ผู้ใหญ่แม้จะถูกยุแหย่สักเพียงไรก็ไม่หวั่นไหวไปตาม แต่สำหรับพระองค์คูลิมาล ความริษยาของลูกศิษย์สำนักเดียวกันมีผลถึงกับทำให้อาจารย์ ซึ่งรักองค์คูลิมาลมากที่สุด ก็พลอยเกลียดไปด้วย และเกลียดมากถึงขนาดหาทางขอยืมมือคนอื่นฆ่าเสีย ทำไมความริษยาที่คนอื่นมีต่อองค์คูลิมาล

จึงมีผลมากถึงขนาดนี้ ส่วนของคนบางคนไม่มีผลเช่นนั้น อะไรคือสาเหตุที่ทำให้แตกต่างกันเช่นนี้ อันนี้จะเป็นปัญหาที่น่าคิดเหมือนกัน

อนึ่ง สำหรับในตอนนี้อัปเจ้าใครจะให้ข้อสังเกตว่า คนบางคนทำความชั่วไว้มาก ใคร ๆ ก็รู้ แต่แล้วก็ไม่มีใครสามารถทำอะไรเขาได้นั้น เป็นเพราะบุญในหนหลังคุ้มครองเขาอยู่ ถ้าคนไหนยิ่งทำความชั่วมาก แต่แล้วก็ไม่เป็นอะไร นั่นก็ยิ่งแสดงให้เห็นถึงว่า บุญที่ได้ทำไว้ในชาติก่อน ๆ นั้นจะต้องยิ่งใหญ่จริง ๆ พระองค์คูลีมาลฆ่าคนมากกว่าพัน แต่ไม่มีใครสามารถฆ่าพระองค์คูลีมาลได้ ก็เพราะท่านมีบุญอันยิ่งใหญ่อย่างหนึ่งคอยคุ้มครองอยู่ ซึ่งบุญอันนี้ไม่มีใครมองเห็น นอกจากพระพุทธองค์เท่านั้น ในคัมภีร์ได้กล่าวไว้ดังนี้

ปัจฉิมภวีกสตุตสฺส หิ สิเนรฺรนา โอบุถฺตริยมาณสฺสาปิ อรหตฺตํ อปฺปตฺวา ชีวิตกฺขโย นาม นตฺถิ.

บุคคลที่มีอุปนิสัยที่จะได้สำเร็จเป็นพระอรหันต์ในชาตินั้น ในเมื่ออย่างไม่ได้เป็นพระอรหันต์ แม้จะถูกเขาพระสุเมรุทับก็ไม่ตาย

พระองค์คุณิมาลได้สร้างบุญบารมีไว้มากถึงขั้นที่จะสำเร็จเป็นพระอรหันต์ในชาตินั้น ซึ่งบุญอันนี้ได้กำหนดชะตาชีวิตของท่านมาแล้วตั้งแต่แรกเกิด เพราะฉะนั้น ท่านจึงแคล้วคลาดมาได้ตลอด ไม่มีใครสามารถฆ่าท่านได้ แล้วก็บุญของท่านอีกเหมือนกัน ที่ทำให้พระพุทธเจ้า ต้องเสด็จมาโปรด และมาขัดจังหวะไว้ได้พอดี ไม่ให้ท่านทันได้ทำอนันตริยกรรมคือฆ่าแม่ ซึ่งถ้าหากท่านฆ่าแม่เสียก่อนแล้ว ก็จะเหมือนกับพระเจ้าอชาตศัตรู กล่าวคือแม่จะได้ฟังธรรมจากพระพุทธเจ้าโดยตรง ก็ไม่อาจที่จะบรรลุมรรคผลได้

ชะตาชีวิต คือแผนผังของชีวิตที่การกระทำในอดีต ได้กำหนดมาแล้ว การที่จะศึกษาให้เข้าใจถึงชีวิตของพระองค์คุณิมาลหรือชีวิตของใครก็ตาม ถ้าเราไม่ศึกษาเรื่องชะตาชีวิตให้เข้าใจอย่างดีแล้ว เราจะไม่มีทางตอบปัญหาเช่นในเรื่องของพระองค์คุณิมาลนี้ได้เลยเป็นอันขาด เพราะฉะนั้น ข้าพเจ้าจะขออธิบายเรื่องนี้โดยสังเขปเสียก่อน

เมล็ดผลไม้มันทุกเมล็ดก็มีชะตาชีวิตเหมือนกัน กล่าวคือจากลักษณะของเมล็ดแต่ละชนิดนั้น ทำให้เรารู้ว่าเป็นเมล็ดพืชชนิดไหน และเมื่อรู้ว่าเป็นเมล็ดพืชชนิดไหนแล้ว เราก็พยากรณ์ได้ ถ้าหากเรามีความรู้ในเรื่อง

ต้นไม้อื่นต่าง ๆ เพราะอนาคตของมันทุกอย่างได้ถูกกำหนดไว้แล้วในเมล็ดของมัน ซึ่งจะรู้ได้จากลักษณะของมันนั่นเอง และผู้ที่กำหนดชะตาชีวิตของมันก็คือการกระทำของมันเองในอดีต ชีวิตต้นไม้อื่นเป็นชีวิตที่ไม่ซับซ้อน ไม่ค่อยจะเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม ฉะนั้น เราจึงสามารถพยากรณ์อนาคตมันได้โดยง่าย

ส่วนชีวิตของคนทำไม่ได้ง่ายเช่นนั้น ผู้ที่จะทำนายอนาคตได้ถูกต้องแม่นยำนั้น จะต้องพิจารณาดูหลายแง่ เช่น ในแง่ของกรรมพันธุ์ ในแง่ของสิ่งแวดล้อมหรือสภาพของสังคม ในแง่ของการศึกษา ในแง่ของบุคลิกลักษณะ ในแง่ของดวงชะตาตามหลักโหราศาสตร์ ผู้ที่จะเป็นหมอดูได้อย่างแม่นยำจะศึกษาแต่ตำราหมอดูอย่างเดียวไม่ศึกษาเรื่องอื่นประกอบด้วยนั้น จะเป็นนักหมอดูที่ดีไม่ได้ การทำนายอนาคตของคนส่วนมากก็มักจะเป็นไปตามหลักเกณฑ์ดังที่ กล่าวมานี้

แต่อย่างไรก็ดี การทำนายอนาคตโดยอาศัยหลักเกณฑ์ดังที่กล่าวมานี้ ยังไม่มีความแม่นยำอย่างเพียงพอ กล่าวกันว่าหมอดูแม้จะมีความชำนาญสักเพียงไรก็ตาม ก็ทายถูกได้อย่างมากไม่เกิน ๖๐ เปอร์เซ็นต์ วิธีทำนายอนาคตของพระพุทธเจ้าไม่ได้อาศัยหลักวิชาดังกล่าวมานี้เลย

พระพุทธองค์ทรงมีวิธีการที่ดีกว่านั้น พระองค์ทรงสามารถที่จะรู้และเห็นเหตุการณ์ที่เป็นมาแล้วและที่จะเกิดขึ้นในอนาคตอย่างชัดเจน ฉะนั้น จึงทรงทำนายได้อย่างถูกต้องไม่มีผิดพลาด **วิธีดูของพระพุทธเจ้าก็คือ ดูจากภาพที่ปรากฏในสมาธิ** ผู้ที่จะทำได้จะต้องได้สมาธิสูงมาก การดูโดยอาศัยสมาธิที่ว่าแม่นยำ ชัดเจน และละเอียดถี่ถ้วน ก็เพราะหลักวิชาคืออยู่ว่า **วิญญานเป็นปัจจัยให้เกิดนามรูป วิญญานเป็นรากฐานของสิ่งทั้งหลาย** ซึ่งหมายความว่า เรื่องต่างๆ ที่จะปรากฏออกมาภายนอกให้เห็นได้ด้วยตานี้ จะต้องออกมาจากจิตใจ และก่อนที่จะออกมาให้เห็นได้อย่างชัดเจนในภายนอกนั้น มันได้มีเค้าโครงหรือแผนผังปรากฏอยู่ในใจก่อนแล้ว

เช่นเดียวกับนายช่างสร้างบ้าน รูปร่างของบ้านที่เขาได้สร้างขึ้นมา นั้น แต่เดิมที่เดิwmันได้ปรากฏเป็นบ้านที่อยู่ในลักษณะของนามธรรม ซึ่งได้มีอยู่ในจิตใจของนายช่างก่อนแล้ว ทุกอย่างทีปรากฏออกมาเป็นวัตถุ นั้น อยู่ในภพอันนี้เสมอ และเหตุการณ์ต่างๆ ซึ่งอีกหลายสิบปีจึงจะเกิดขึ้นจริงๆ นั้นแท้ที่จริงมันก็ได้มีเค้าโครงอยู่ในจิตใจก่อนแล้ว

พระพุทธเจ้าและผู้ที่ได้ฌานขั้นสูงทุกคน มีความ

สามารถในการที่จะดึงดูดเอาภาพที่มีอยู่ในลักษณะของนามธรรมนั้นให้ปรากฏออกมาให้เห็นเป็นมโนภาพอย่างชัดเจน เพราะฉะนั้น จึงสามารถที่จะทราบเหตุการณ์ล่วงหน้าได้เสมอ หรือจะดูย้อนหลังไปก็ได้

โปรดสังเกตว่า ถ้าทุกคนไม่มีชะตาชีวิต ซึ่งหมายความว่า ถ้าทุกคนไม่ได้ถูกกำหนดมาแล้ว จะด้วยอะไรก็ตามที่จะให้เป็นอย่างนั้นอย่างนี้ ตลอดชีวิตของคนทุกคน แล้วหมอดูที่ทำนายชะตาชีวิตโดยอาศัยวัน เดือน ปี เวลาคลอด หรือจะอาศัยการดูบุคคลลักษณะก็ตาม จะเกิดขึ้นมาในโลกไม่ได้ คนที่สนใจในเรื่องโหราศาสตร์อยู่บ้าง จะรู้ว่าทุกคนมีชะตาชีวิต และถ้าหากเรามีความรู้เกี่ยวกับเรื่องพยากรณ์ของพระพุทธเจ้าเราก็ยังจะมีความแน่ใจยิ่งขึ้นอีกว่า ใครจะเกิดมาเป็นอะไรทุกคนได้ถูกกำหนดมาแล้วตั้งแต่แรกเกิด จากชีวประวัติของพระพุทธเจ้า และของพระองค์ลีมาล เราเห็นได้ชัดว่าเรื่องชะตาชีวิตนั้นเป็นเรื่องจริง

ข้าพเจ้าได้กล่าวมาแล้วว่า การที่พระองค์ลีมาลสามารถฆ่าคนได้มาก ไม่ใช่เพราะสันดานของพระองค์ลีมาลต่ำ แต่เป็นเพราะเหตุที่พระองค์ลีมาลเป็นคนฉลาด มีไหวพริบดี เป็นคนมีกำลังทางร่างกายแข็งแรงมาก เป็นคน

กล้าหาญ และเป็นคนที่มีความอดทนยอดเยี่ยม คนที่มีความดีอยู่ในตัวมากเช่นพระองค์คูลิมาลนี้ ถ้าเกิดความเข้าใจผิดและใช้ความดีไปในทางที่ชั่ว เช่นใช้ความฉลาด ใช้ความกล้าหาญ ใช้ความอดทน ไปในทางปาณาติบาตเช่น พระองค์คูลิมาลนั้น ย่อมเป็นเหตุให้ทำความชั่วได้มาก และยิ่งกว่านั้นบุญบารมีที่พระองค์คูลิมาลได้สร้างสมอบรมมาสูงมาก ถึงขั้นที่จะทำให้เป็นพระอรหันต์ในชาตินั้น บุญเหล่านี้ยังคุ้มครองอยู่ ด้วยเหตุนี้พระองค์คูลิมาลจึงสามารถฆ่าคนได้มาก และไม่มีใครสามารถจะฆ่าพระองค์คูลิมาลได้

การพิจารณาชีวิตของคนเรา จะต้องพิจารณาหลายแง่ อย่างดีมันแต่ในแง่ใดแง่หนึ่งโดยเฉพาะ บุคคลส่วนมากสงสัยว่า ทำไมพระองค์คูลิมาลทั้งที่ฆ่าคนมามากมาย จึงสามารถเป็นพระอรหันต์ได้ ที่สงสัยกันเช่นนี้ก็เพราะนึกถึงแต่หลักว่า คนที่จะสำเร็จเป็นพระอรหันต์ได้นั้น จะต้องมีความตั้งใจสูงมาก แต่พระองค์คูลิมาลฆ่าคนมาก ซึ่งทำให้คนทั้งหลายมองเห็นว่า ท่านต้องมีใจโหดเหี้ยมมาก รู้สึกว่ามันขัดกับหลักที่กล่าวมาแล้ว จึงได้เกิดความสงสัย แต่ถ้าแยกแยะปัญหานี้ออกพิจารณาหลาย ๆ แง่ดังที่ข้าพเจ้าได้กล่าวมาแล้ว จะเห็นได้ชัดว่า พระองค์คูลิมาลไม่ใช่เป็นคนมีพื้นจิตใจต่ำเลย ตรงกันข้ามพระองค์คูลิมาลมีจิตใจสูงมาก พระองค์คูลิมาลเป็นคนที่ถือ

สัจจะเข้มแข็งมาก ถ้าลงรับปากกับใครแล้ว แม้จะตาย ก็ไม่ยอมเสียสัตย์ คุณธรรมอันนี้ โดยธรรมดาจะมีอยู่เฉพาะในบุคคลชั้นสูง เช่นพระเจ้าแผ่นดิน หรือบุคคลที่มีความภูมิใจในความดีของตัวเองอย่างสูงเท่านั้น ส่วนคนธรรมดาสามัญ ถ้าหากว่าจะต้องตายหรือจะต้องเสียทรัพย์ หรือเสียชื่อ หรือเสียอะไรก็ตาม ก็มักจะยอมเสียสัตย์มากกว่า จะยอมเสียสิ่งเหล่านั้น คุณธรรมอันนี้ไม่ใช่ของเล็กน้อย การที่พระองค์คุณิมาลฆ่าคนได้มากก็เพราะไปรับปากกับอาจารย์ว่า จะต้องฆ่าคนให้ถึงพัน ท่านลองคิดดูให้ถี่ถ้วนก็แล้วกันว่าเป็นงานที่ฝ่าอันตรายด้วยการเอาชีวิตเข้าเสี่ยงนับเป็นร้อยๆ ครั้ง ถ้าไม่ใช่คนที่ มีสัจจะมั่นคงจริงๆ แล้ว ก็คงจะเลิกไปเสียนานแล้ว นี่แหละความดีที่ถูกใช้ไปในทางชั่ว ย่อมเป็นเหตุทำให้ประกอบกรรมชั่วได้มากเช่นนี้เสมอ

ที่ข้าพเจ้ากล่าวไว้ว่า พระองค์คุณิมาลไม่ใช่เป็นคนมีสันดานต่ำ หรือสันดานเหี้ยมโหดนั้น ท่านจะเห็นได้จากลักษณะอันหนึ่งของท่าน กล่าวคือ พระองค์คุณิมาลนี้กอยู่เสมอว่า ถ้าฆ่าคนได้ครบพันคนเมื่อไรตามที่อาจารย์สั่ง ก็จะไม่เลิกคิดว่าจะทำอยู่เสมอไป พระองค์คุณิมาลนอกจากจะเป็นคนที่มีสัจจะมั่นคงที่สุดแล้ว ยังเป็นคนที่เคยพรอาจารย์อย่างสูงอีกด้วย

เมื่อคราวที่พระองค์อุลิตมาได้พบพระพุทธองค์ และพระองค์ได้ให้สติแก่พระองค์อุลิตว่า “องค์อุลิต เราหยุดแล้ว ท่านชียังไม่หยุด” พระองค์อุลิตสงสัย เพราะตัวท่านเองวิ่งตามพระพุทธเจ้าไม่ทัน จนกระทั่งเหน็ดเหนื่อย หหมดกำลัง ส่วนพระพุทธองค์ยังคงเสด็จดำเนินไปเรื่อย ๆ จึงได้เกิดความสงสัยและคิดอยู่ในใจว่า โดยธรรมดาพวกพระสมณศากยบุตรไม่เคยโกหก ทำไมพระองค์นี้จึงโกหก พระองค์อุลิตไม่รู้จักรู้ว่า พระที่ตนเองได้จับอยู่นั้นคือพระพุทธเจ้า รู้แต่ว่าเป็นพระองค์หนึ่งในจำพวกพระสมณโคดม และคิดว่าพระพุทธเจ้าพูดเท็จ จึงได้พูดออกไปว่า เป็นพระสมณศากยบุตรทำไมจึงโกหก ทั้งที่เห็นอยู่ว่ากำลังเดิน ยังพูดออกมาได้ว่า เราหยุดแล้ว เมื่อพระพุทธองค์ทรงหันมา ตอบพระองค์อุลิตว่า เราหยุดจากบาป ท่านชียังไม่หยุด คำพูดเพียงเท่านั้น สามารถทำให้พระองค์อุลิตได้สติทันที แล้วเริ่มพิจารณาคุณลักษณะของพระองค์ พลันก็เกิดความรู้สึกขึ้นมาทันทีว่า ชะรอยจะเป็นพระพุทธเจ้าพระสมณโคดม ผู้เสด็จออกทรงผนวชจากตระกูลศากยะ ซึ่งใคร ๆ ยกย่องและ บูชาตัวท่านเองเคยได้ทราบกิตติศัพท์มาก่อน ตั้งแต่ในสมัยที่ยังอยู่กับพ่อแม่ในกรุงสาวัตถี ยิ่งพิจารณาไปก็ยิ่งแน่ใจยิ่ง

ขึ้นโดยลำดับ จนกระทั่งในที่สุดก็ทิ้งดาบ แล้วเข้าไปหมอบกราบอยู่แทบพระบาทของพระพุทธองค์ พร้อมกับกราบทูลว่า “เป็นเวลานานเหลือเกิน กว่าพระองค์จะเสด็จมาโปรด”

ท่านผู้อ่านลองพิจารณาดูให้ถี่ถ้วน ถ้าพระองค์คุณิลมาล เป็นคนที่มีสันดานหยาบจริง ๆ แล้ว คำพูดเพียงสั้น ๆ ว่า “องค์คุณิลมาล เราหยุดแล้ว เราหยุดจากบาป ท่านยังไม่หยุด เพียงเท่านี้จะทำให้พระองค์คุณิลมาลทิ้งดาบได้หรือ และหลังจากที่พระองค์คุณิลมาลสำนึกตัวได้แล้วไม่ว่าพระพุทธเจ้าจะทรงสอนอย่างไร พระองค์คุณิลมาลจะเข้าใจและยินดีปฏิบัติตามทุกอย่าง อย่าลืมนิสัยที่เด่นที่สุดอย่างหนึ่งของพระองค์คุณิลมาล คือ ถือสัจจะมั่นคง ลงว่าตั้งใจจะทำอะไรแล้ว เป็นต้องทำให้ได้ แม้จะตายก็ไม่ยอมอมเสียความตั้งใจ คนทุกวันนี้มีสัจจะกันอย่างไร คนทุกวันนี้มีความรู้มาก แต่ก็มีเหตุผลมาก ซึ่งทำให้เปลี่ยนความตั้งใจ และเสียสัจจะบ่อย ๆ และก็ยังถือตัวว่าตัวเป็นคนดีอยู่นั่นเอง

พระองค์คุณิลมาลมีความดีขั้นสุดยอดหลายอย่าง ซึ่งแต่ละอย่างคนสมัยปัจจุบันเอาอย่างไม่ได้เลย พระองค์คุณิลมาลเกิดการเข้าใจผิดก็เพราะความเคารพเชื่อฟังในอาจารย์ และพระองค์คุณิลมาลฆ่าคนได้มากก็เพราะท่านมีความดีหลายอย่าง

และใช้ความดีนั้นไปในทางชั่ว จึงมีโอกาสทำความชั่วได้มาก คนโง่ทำความชั่ว ทำได้ไม่มาก เพราะทำได้ไม่นาน ก็จะถูกเขาจับได้ ส่วนคนฉลาดทำความชั่วย่อมทำได้มาก เพราะทำได้แนบเนียน คนอื่นจับไม่ได้ หรือทำอะไรเขาไม่ได้

คติที่ได้จากเรื่องนี้

คนสมัยทุกวันนี้มักคิดว่า การบรรลุมรรคผลเป็นสิ่งที่เป็นไปได้ เพราะถือว่าสมัยหรือระยะเวลาที่คนเราจะได้บรรลุมรรคผลนั้นได้ผ่านพ้นมาแล้ว บ้างก็ถือว่า คนทุกวันนี้ก็เลสหนามาก และสิ่งแวดล้อมทั้งหลายก็มีแต่จะยั่วยุให้คนทั้งหลายมีกิเลสหนาขึ้น ถึงแม้ว่าการบรรลุมรรคผลจะไม่ขึ้นกับกาลเวลา ก็ตาม แต่เนื่องจากคนทุกวันนี้เป็นดังที่กล่าวมานี้ เพราะฉะนั้น จึงไม่มีทางที่จะบรรลุมรรคผลได้

และอีกประการหนึ่งคนเราบรรลุมรรคผลได้จริง ก็ไม่มีปรากฏที่ไหนให้เห็นชัดพอที่จะทำให้คนทั้งหลายเชื่อถือได้ว่า พระอรหันต์หรือพระอรหันต์ได้มีอยู่ และบรรดาครูบาอาจารย์ทั้งหลายที่สอนในทางปฏิบัติ ก็ไม่มีใครแสดงตัว จะด้วยคำพูดหรือด้วยความประพฤติก็ตาม ที่จะทำให้คน

ทั้งหลายเกิดความแน่ใจว่า นี่แหละคือพระอรियบุคคลหรือพระอรหันต์ เมื่อพระอรหันต์ก็ยังไม่ปรากฏในที่ไหนๆ ฉะนั้นคนส่วนมากจึงไม่ยอมเชื่อว่า พระอรหันต์หรือพระอรियบุคคลจะมีได้ในสมัยนี้

แต่อย่างไรก็ตาม ข้าพเจ้าจะไม่ได้แย้งและไม่อธิบายถึงปัญหาที่กล่าวมา ข้าพเจ้ามีความประสงค์ในที่นี้แต่เพียงว่า ต้องการจะให้แง่คิดในทางปฏิบัติสำหรับคนสมัยนี้ ซึ่งใครจะปฏิบัติไปจนกระทั่งได้บรรลุมรรคผลหรือไม่ ข้าพเจ้าไม่สนใจ เพราะข้าพเจ้าถือว่า นั่นเป็นเรื่องส่วนตัวของแต่ละบุคคล ไม่ใช่เรื่องสำหรับคนทั่วไป ตามความรู้สึกของข้าพเจ้ามีอยู่ว่า แม้เราจะปฏิบัติไม่ได้ถึงขั้นบรรลุมรรคผล เราจะปฏิบัติได้เพียงไหนก็ตาม ทุกอย่างเป็นประโยชน์แก่ตัวเองทั้งสิ้น และเป็นประโยชน์อย่างชนิดที่ทำให้ตัวเองมีความพอใจเป็นอย่างยิ่งด้วย ข้าพเจ้ามีความรู้สึกเช่นนี้ เพราะฉะนั้น จึงต้องการที่จะให้แง่คิดในเรื่องนี้ดังต่อไปนี้

คนบางคนที่ใครๆ เห็นว่าประพฤติตัวไม่ดี ความจริงเขาอาจจะเป็นคนดียิ่งกว่าคนที่ใครๆ เห็นว่าเป็นคนดีก็ได้ ขอให้ดูตัวอย่างจากเรื่องของพระองค์อุลิมาล บางคนทำความชั่วทั้งๆ ที่ใครๆ ก็รู้ แต่ไม่ได้รับผลของความชั่วเท่าที่ควร อาจจะเป็นไปได้ที่ว่า โดยเนื้อแท้แล้วคนนั้น

เป็นคนดี และด้วยอำนาจแห่งความดีที่เขาได้สะสมไว้ในชาติก่อนนั่นเอง ที่ได้แสดงตัวออกมาให้ปรากฏชัดแล้วว่า **ความดีมีอำนาจยิ่งใหญ่**มาก เพราะว่าแม้คนนั้นจะทำความชั่วถึงขนาดนั้น ความดีก็ยังคุ้มครองได้ ซึ่งถ้าหากคนๆ นั้นไม่ได้ทำความชั่วเลย หรือทำแต่น้อย อำนาจแห่งความดีนั้นจะปรากฏผลออกมายิ่งใหญ่สักเพียงไหน ข้าพเจ้าคิดว่า จากเรื่องของพระองค์กุลิมาลได้ให้คติแก่เราในเรื่องนี้อย่างแจ่มชัดมาก

แต่ท่านจะต้องไม่ลืมว่า การมองดูชีวิตของคนจะต้องพิจารณาดูหลายแง่ และแง่ที่ไม่ควรจะลืมเป็นอันขาดก็คือ เรื่องชะตาชีวิต แต่การที่จะดูให้รู้แน่ว่า ใครมีชะตาชีวิตมาอย่างไรตั้งแต่เกิดนั้นไม่ใช่ของง่ายนัก หมอดูลายมือหรือหมอดูดวงชะตาราตี หมอดูบุคลิกลักษณะ ถ้ามีความชำนาญพอ และมีสติแสดงว่าทนายถูกมากกว่าผิด ก็พอจะเป็นที่พึ่งได้บ้างในเรื่องนี้ แต่ถึงกระนั้นก็อย่างมง่ายในเรื่องนี้ คนอื่นจะดูเราอย่างไรอาจจะผิดพลาดได้ง่าย แต่ถ้าหากเราเรียนธรรมให้มีความรู้พอสมควร และพิจารณาดูนิสัยสันดานของตัวเองจากหลักธรรม วิธีนี้อาจจะช่วยให้เรารู้จักชะตาชีวิตของเราดีกว่าวิธีอื่น ข้อสำคัญอย่าลำเอียงเข้าข้างตัวเอง

ให้พิจารณาคุณตัวเองจากหลักธรรมจริง ๆ โดยวิธีนี้แม้ท่านจะ
รู้ตัวอยู่ว่า ความประพฤติบางอย่างของเราไม่ดี แต่ท่านจะรู้ได้
เองว่าตัวท่านดีหรือไม่ดีแค่ไหน อย่าลืมนะ คนที่ทำความชั่ว
บางอย่างนั้นไม่ใช่คนสันดานชั่วเสมอไป อันนี้จะต้องพิจารณา
ให้ดี

ถ้าท่านรู้ตัวว่า ไม่ใช่คนสันดานชั่วก็อย่าได้กังวลกับ
ความประพฤติชั่วของตัวเองเกินไปนัก ข้อสำคัญ ขอให้เรา
ยอมรับอยู่เสมอว่า สิ่งที่เรารู้สึกตัวว่าไม่ดีนั้นอย่าได้หาเหตุผล
มาลบล้างว่าเป็นความดี อย่าหลอกตนเองและหลอกคนอื่น
ถ้าทำได้แบบนี้ แม้ท่านจะได้ชื่อว่า ยังกินเหล้า เล่นการพนัน
เจ้าชู้มีเมียมาก โกงกหลอกหลวงคนอื่น อะไรทำนองนี้เป็นต้น
ตราบไตที่ยังรู้สึกตัวอยู่เสมอว่า สิ่งเหล่านี้ไม่ดี ก็มีวันที่จะเลิก
ได้ มีวันที่จะกลับตัวได้ พระพุทธเจ้าได้ตรัสไว้ว่า :

พาลो มณฺญตี พาลุญํ ปณฺชิโต วาปี เตน โส
คนพาลที่ยังรู้สึกกว่าตัวเองเป็นคนพาล ก็ยังมีโอกาสที่
จะเป็นบัณฑิตได้

พระองค์คุณิลมาล ในระยะแรกก็รู้สึกตัวได้อย่างดีว่า การ
ฆ่าคนเป็นบาป และไม่ปรารถนาที่จะทำเลย แต่ด้วยอำนาจ
ของชะตาชีวิต ประกอบกับความเคารพเชื่อถือ

ในตัวอาจารย์อย่างสูง และอยากได้วิชาด้วย จึงได้ทำให้หลงผิดไปชั่วระยะหนึ่ง แต่แล้วก็กลับตัวได้ด้วยการพูดเตือนสติสั้น ๆ และง่าย ๆ ของพระพุทธเจ้า

ฉะนั้น เมื่อท่านเห็นใครประพฤติตัวไม่ดี ก็อย่าเพิ่งด่วนตัดสินใจว่าเขาเป็นคนไม่ดีจริง การที่เราคิดได้เช่นนี้ ทำให้จิตใจเราสูงขึ้นไม่ปรักปรำใครง่าย ๆ และอาจจะได้คนดีไว้ใช้จากคนที่มิประวัติว่า เป็นคนไม่ดี

แต่อย่างไรก็ดี ก็อย่ามักง่ายหรือคิดเองง่าย ๆ ว่า คนที่ประพฤติตัวไม่ดีมีลักษณะเหมือนพระองค์คุณิลมาลมีมากในโลก โดยความจริงแล้ว คนที่มีสันดานต่ำมีมาก แม้กระทั่งในหมู่ของคนที่ใคร ๆ เห็นว่าเป็นคนดี ฉะนั้นอย่าเอาเรื่องนี้ไปทำให้ตัวเองไขว้เขว จนกระทั่งทำให้ตัวเองตกเป็นเหยื่อของคนชั่วได้ง่าย

แ่งคิดอีกอันหนึ่งก็คือ คนทุกวันนี้ มักจะเข้าใจผิดว่า ทำดีอาจจะได้ชั่ว ทำชั่วอาจจะได้ดีก็ได้ ซึ่งความจริงแล้วเป็นไปไม่ได้เลย ปลูกข้าวแล้วจะให้กลายเป็นถั่ว หรือปลูกถั่วแล้วจะให้กลายเป็นข้าว เป็นสิ่งที่เป็นไปไม่ได้ ทำดีย่อมได้ดีทั้งในด้านจิตใจและในด้านวัตถุ ทำชั่วย่อมชั่วยิ่ง เรื่องที่จะกลับกลายเป็นตรงกันข้ามนั้นเป็นไปไม่ได้ ไม่ว่าในกาลไหน ๆ คนที่เห็นกลับกัน เป็นเพราะคิดไม่ละเอียด

คิดไม่ถึงถ้วน ไม่คิดให้ตลอดสาย เป็นพวกที่ดูหนึ่งไม่จบเรื่อง
 แล้วก็สิ้นนิษฐานเอาเอง ถ้าท่านคิดว่าพระองค์คุณิมาลทำความ
 ดีมาตั้งแต่แรกทุกอย่างในสำนักของอาจารย์ทศปาโมกข์ แต่
 แล้วผลที่ได้รับคือถูกอาจารย์ใช้ลูกไม้หลอกให้ไปตาย ก็อาจ
 จะทำให้เข้าใจผิดว่า ทำดีได้ชั่ว แต่ถ้าคิดกันให้ตลอดสาย คิด
 กันให้ละเอียดจริง ๆ แล้ว การที่พระองค์คุณิมาลเชื่ออาจารย์นั้น
 สาเหตุที่แท้จริงไม่ใช่เนื่องมาจากความเคารพหรือความ
 เกรงใจในตัวอาจารย์ สาเหตุที่แท้จริงนั้นเนื่องมาจากบาป
 ในชาติก่อน ดลใจให้อาจารย์หลงเชื่อคำยุแหย่ของลูก
 ศิษย์คนอื่น ซึ่งบาปกรรมอันนี้ พระองค์คุณิมาลจะต้องชดใช้
 อีก เพราะฉะนั้น จึงทำให้ตนเองต้องหลงผิดไป และทำให้
 ต้องไปรับความทุกข์ทรมานอยู่ในป่า เสียชื่อเสียงต้องสูญเสีย
 จากความสุขชะดวกสบายทุกอย่างที่เคยได้รับ ต้องคอยผจญ
 ภัยอยู่รอบด้าน ถ้าหากบุญในชาติก่อนไม่ยิ่งใหญ่จริงๆ แล้ว
 พระองค์คุณิมาลจะต้องชดใช้หนี้บาปกรรมอันนี้ไปอีกนานมาก
 จงพิจารณาดูให้ชัด แล้วท่านจะมองเห็นความจริงที่ว่า ความ
 ดีย่อมต้องเป็นความดีอยู่ตลอดเวลา ความชั่วก็ย่อมจะเป็น
 ความชั่วอยู่ตลอดเวลา

ความดีเด่นของพระองค์ลูมัล อีกอย่างหนึ่งที่เห็นได้ชัด ซึ่งแสดงให้เห็นว่า พระองค์ลูมัลไม่ใช่คนสันดานต่ำก็คือ สิ่งใดที่ท่านรู้สึกจริงๆ ว่าไม่ดี ท่านจะไม่ยอมทำเป็นอันขาด และมีสัจจะมั่นคงมากในเรื่องนี้ เมื่อตอนที่อาจารย์ทีศปาโมกข์บอกให้ไปฆ่าคนให้ได้ ๑,๐๐๐ คนแล้ว จะประสาทวิชาที่ชื่อว่า วิษณุมนต์ ซึ่งเป็นวิชาสุดท้ายให้ นั่น ท่านพยายามได้แย่งอย่างหนัก แต่ในเมื่ออาจารย์ใช้เหตุผลว่านัลลอมจนกระทั่งทำให้องค์ลูมัลเข้าใจผิดว่าการฆ่าคนไม่บาป จึงได้ตกลงรับปากกับอาจารย์

ขอให้สังเกตว่า โดยธรรมดาพระองค์ลูมัลเป็นคนมีปัญญาหลักแหลม แต่แล้วในที่สุดก็หลงเชื่ออาจารย์นั้น เป็นเพราะบาปกรรมในชาติก่อนดลใจทำให้เกิดความมืดมัว ซึ่งถ้าบาปอันนี้ไม่มี พระองค์ลูมัลก็จะมองเห็นเหตุผลที่มาหักล้างคำพูดของอาจารย์ได้ ลำพังความอยากได้วิชาอย่างเดียว จะไม่สามารถทำให้คนอย่างองค์ลูมัลหลงผิดไปได้เป็นอันขาด ข้อสังเกตตอนนี้โปรดอย่าลืม เพราะฉะนั้น การที่พระองค์ลูมัลเที่ยวฆ่าใครต่อใคร จึงไม่ใช่เกิดจากสันดานเหี้ยมโหดแน่นอน

มีข้อที่ชี้ชัดเกี่ยวกับเรื่องนี้อีกประการหนึ่งก็คือ ต่อมาภายหลัง ในเมื่อได้มาพบพระพุทธเจ้า ได้ฟังคำสอน

จากพระองค์ และสำนึกขึ้นมาได้ว่าการฆ่าคนเป็นบาปแน่ ก็ได้เลิกความประพฤติในทางนี้อย่างเด็ดขาด ความอยากได้วิชาทั้งหมดสิ้นไป รวมทั้งความอยากได้ความดีหรือความสุขในทางโลกก็หมดสิ้นไปด้วย ทั้งๆ ที่เมื่อก่อนหน้านี้ได้ตั้งความหวังไว้อย่างมากที่จะเอาดีทางโลก ทั้งนี้ก็เพราะมีสิ่งๆ หนึ่งที่ท่านรู้อย่างลึกซึ้งเกิดขึ้นในขณะนั้นคือ ทำอย่างไรจึงจะเปลื้องตนเองให้พ้นจากบาป เพราะรู้สึกว่าได้ทำบาปไว้มากเหลือเกิน และเมื่อท่านตั้งใจว่าจะไม่ฆ่าใครอีกต่อไป แม้กระทั่งสัตว์เล็กๆ ก็ไม่ทำ แล้วท่านก็ไม่ทำจริงๆ ไม่เพียงแต่จะไม่ทำเท่านั้น ท่านยังไม่โกรธและไม่เกลียดใครอีกด้วย ไม่ว่าใครจะด่าจะว่า จะเอาก้อนอิฐก้อนหินขว้างท่านอย่างไรก็ตาม ท่านยอมทนรับต่อเหตุการณ์อันนั้น ด้วยใจที่สงบและสำนึกได้อยู่ตลอดเวลาว่า เท่าที่เขาทำเราเช่นนี้ก็เป็นการสมควรแล้ว และยังไม่เกินไปจนกระทั่งเปรียบเทียบกันไม่ได้เลยกับการที่เราเที่ยวไล่ชนฆ่าใครต่อใครมา ในคัมภีร์ได้เล่าถึงตอนนี่ว่าท่านได้บวชแล้วไปบิณฑบาต ถูกเขาขว้างปา ถูกเขาว่า ซึ่งตอนนี้อย่างไม่ได้สำเร็จเป็นพระอรหันต์ แต่ท่านก็ทนได้ดังที่กล่าวมา

อนึ่ง ข้อที่ว่าความตั้งใจของท่านเด็ดเดี่ยวมากนั้น จะเห็นได้ชัดจากเรื่องทีกล่าววว่า เมื่อท่านไปบิณฑบาตไปพบ

หญิงท้องแก่จนจะคลอดเดินอู้ยอ้าย พอเห็นท่านเข้าก็ตกใจกลัวตะลึงตะลันวิงหนี ท่านเห็นแล้วเกิดความสงสารจับใจ เมื่อกลับจากบิณฑบาต แล้วก็ไปกราบทูลให้พระพุทธเจ้าทรงทราบถึงเรื่องนี้ พระพุทธเจ้าจึงรับสั่งให้ท่านกลับไปหาผู้หญิงคนนั้น แล้วให้ตั้งจิตอธิษฐานกล่าววาทว่า “แม่น้องหญิง นับจำเดิมตั้งแต่เราเกิดมา เรายังไม่เคยมีความรู้สึกงใจที่จะปลงชีวิตสัตว์ทั้งหลายเลย ด้วยสัจจะวาจານี้ ขอความปลอดภัยจะมีแต่เธอและแก่ลูกในท้องของเธอด้วย”

พระองค์อุลิตได้ทูลแย้งพระพุทธองค์ว่า พุทอย่างนั้นไม่ได้ เพราะผิดความจริง เพราะทุกครั้งที่มาใครต่อใครนั้น ทำไปด้วยความงใจทั้งสิ้น พระพุทธเจ้าจึงตรัสว่า ถ้าเช่นนั้นเอาใหม่ เธอจงพูดเช่นนี้ “แม่น้องหญิง นับจำเดิมตั้งแต่เราเกิดในชาติอริยะ เราไม่เคยมีความรู้สึกงใจที่จะปลงชีวิตสัตว์ทั้งหลายเลย ด้วยสัจจะวาจານี้ ขอความปลอดภัยจะมีแต่เธอและแก่ลูกในท้องของเธอด้วย”

จงสังเกตว่า ท่านมีความซื่อสัตย์ต่อตัวเองเพียงไร อะไรที่ผิดไปจากความรู้สึกอันจริงใจแม้แต่เพียงนิดเดียว ท่านก็พูดไม่ได้ ครั้งแรกพระพุทธเจ้าตรัสเช่นนั้น ก็เพื่อจะให้ท่านได้เกิดความคิดว่าเมื่อเป็นพระสมณศากยบุตรแล้ว จะต้องเป็นบุคคลที่ปากกับใจต้องตรงกัน ซึ่งข้อนี้ พระพุทธเจ้าทรง

ทราบดีว่า พื้นเดิมของพระองค์คือลิลิต แม้ก่อนบวชก็เป็น
 อย่างนี้อยู่แล้วแต่เพื่อต้องการที่จะทรงเน้น ให้ท่านเกิดความ
 ประทับใจยิ่งขึ้น จึงได้ตรัสเช่นนั้น และเมื่อท่านแย้งพระพุทธ
 องค์ดังกล่าวมานั้น แน่นนอนเหลือเกินว่าย่อมทำให้พระองค์
 ลิลิตเกิดความประทับใจว่า ตนเองได้รับความชมเชยจาก
 พระพุทธองค์ด้วยความชื่นชมอย่างยิ่ง และทำให้เกิดความ
 มั่นใจในความดีที่ท่านมีอยู่ยิ่งขึ้น ฉะนั้น เมื่อพระพุทธเจ้ารับสั่ง
 ให้พุดเสียใหม่ว่า แม่ฮ่องหญิง นับจำเดิมตั้งแต่เรา เกิดในชาติ
 อริยะ (ซึ่งหมายความว่า นับจำเดิมตั้งแต่เราได้บวชมานี้ เรา
 ไม่เคยมีความรู้สึกงใจแม้แต่บ่อยที่จะปลงชีวิตสัตว์ทั้งหลาย
 ความตั้งใจอันนี้ของท่าน มีพลังสูงมาก เพราะตัวท่านเองเคย
 บำเพ็ญสังขารมีมาแล้วหลายร้อยหลายพันชาติ จนกระทั่ง
 สังขารอันนี้ได้กลายเป็นพื้นอุปนิสัยที่แท้จริงของท่าน

ขอให้สังเกตว่า คนบางคนในสมัยทุกวันนี้เอาคำพูด
 ประโยคนี้ของท่านไปเสกน้ำมนต์ให้ผู้หญิงกำลังจะคลอดดื่ม
 ซึ่งส่วนมากไม่ได้ผลเลย นอกจากผู้หญิงคนนั้นจะมีความเชื่อ
 มั่น และแน่ใจว่าตัวเองปลอดภัย และอยู่ในฐานะที่จะคลอดไม่
 ยากเท่านั้นจึงจะได้ผล จึงทำให้เห็นว่า น้ำมนต์นั้น

ศักดิ์สิทธิ์ ส่วนพระองค์คูลิมาลไม่ได้ใช้น้ำ เพียงแต่ใช้คำพูด
 อย่างเดียว แต่ผลปรากฏเป็นดังที่พระพุทธเจ้าทรงคาดหมาย
 ไว้แล้ว เพราะพระองค์ทรงทราบดีว่า พระองค์คูลิมาลเป็นคนที่
 มีจิตตานุภาพสูงมาแล้วแต่กำเนิด และจิตตานุภาพอันนี้เกิด
 จากสังขารมีนั่นเอง เพราะฉะนั้น เมื่อพระองค์คูลิมาลกลับไป
 หาผู้หญิงคนนั้นอีก แล้วกล่าววาจาเช่นนั้น ผู้หญิงคนนั้นจึงได้
 คลอดลูกออกมาได้ทันที โดยไม่ลำบากอะไรเลย

นับจาเดิมตั้งแต่นั้นมา ท่านก็เลยกลายเป็นพระที่มีชื่อเสียง
 ในทางนี้ ใครๆ ที่เคยเห็นท่านแล้ว กลัววังหนี่นั้น ต่อมา
 ภายหลังปรากฏว่า ไม่มีใครกลัวท่านเหมือนกับสมัยก่อนอีกต่อไป
 ใครๆ ที่ได้เข้าใจท่าน จะมีความรู้สึกคล้ายๆ กับว่า เข้าไป
 อยู่ใกล้เสือตัวใหญ่ที่เชื่องที่สุด และแน่ใจในความปลอดภัยของ
 ตัวเอง เพราะรูปร่างบุคลิกลักษณะของท่าน กำยำล่ำสันใหญ่
 โต น่ากลัวสำหรับผู้ที่ยังไม่เคยพบเห็นใหม่ๆ แต่เมื่อได้ใกล้ชิดสักครั้ง
 หนึ่งหรือได้ยินคำพูดจากท่านสักประโยคหนึ่ง ก็จะทำให้รู้สึก
 ได้ทันทีว่า ในใจของท่านนั้นเต็มไปด้วยความเมตตาอย่างเต็ม
 เปี่ยม ผู้ที่ใกล้ชิดจะมีความรู้สึกอบอุ่นขึ้นมาอีกอย่างหนึ่ง คือ
 ในขณะที่ตนเองได้อยู่ในที่เฉพาะหน้าท่านเช่นนี้ถ้ามีอันตราย
 ใดๆ เกิดขึ้น ท่านจะสามารถคุ้มครองได้

เพราะความเมตตาปรานีที่รวมตัวอยู่กับจิตตานุภาพ อันเข้มแข็งที่เกิดจากสัจจาวรามีมาตั้งแต่ในอดีตนั้น ย่อมมีผลทำให้คนที่เข้าไปใกล้รู้สึกเช่นนี้เสมอ และลักษณะเช่นนี้ เริ่มปรากฏให้เห็นแล้วตั้งแต่วันแรกที่ท่านบวช พระพุทธเจ้าทรงทราบถึงคุณลักษณะอันนี้ของท่านดี จึงได้ทรงรับสั่งให้ไปหาผู้หญิงทองแก่คนนั้นอีก

ถ้าสมมติว่า เราได้มีโอกาสยืนอยู่ในที่ใกล้ในเวลาที่ท่านเดินเข้าไปหาผู้หญิงคนนั้น เราก็จะมองเห็นภาพได้ดังนี้ ผู้หญิงคนนั้นพอเห็นท่านเดินเข้ามา ก็รู้สึกกลัวตะลึงตะลาน อยากจะวิ่งหนี แต่แล้วก็ถอยไปได้ไม่กี่ก้าว สายตาจับอยู่ที่ดวงตาของท่าน มองดูท่านด้วยความหวาดกลัว แต่แล้วเมื่อท่านเดินใกล้เข้ามาๆ ความหวาดกลัวก็ค่อยๆ หายไปๆ พร้อมกับรู้สึกถึงความ เป็นมิตรในตัวท่านยิ่งขึ้นทุกที จนกระทั่งรู้สึกสบายใจและโล่งใจในที่สุด เพราะรู้สึกว่าเป็นสายตาของท่านนั้นอ่อนโยนฉายแสงให้เห็นถึงความเมตตาปรานี ที่มีต่อตัวเองอย่างสุดซึ้ง และพอได้ยินท่านเอ่ยวาจา “แม่น้องหญิง” ก็จะมีความรู้สึกคล้ายกับว่าตนเองกำลังอยู่ต่อหน้า พี่ชายแท้ๆ และในเมื่อเห็นผลว่า คำพูดของท่านศักดิ์สิทธิ์ ก็ย่อมจะเกิดความเลื่อมใสอย่างลึกซึ้งทีเดียว

คติอีกอย่างหนึ่งที่เราจะได้จากเรื่องของพระองค์ลีมาล ก็คือ แม้ท่านจะเสียศีล แต่ก็ไม่ยอมเสียสัตย์ ซึ่งคุณธรรมอันนี้ ได้ช่วยตัวท่านอย่างมาก

เสียศีลอย่าเสียสัตย์ คำพูดประโยคนี้ ถ้าไม่คิดดูให้ละเอียดก็อาจจะเห็นว่าเป็นคำพูดที่ขัดแย้งกัน เพราะคนที่เสียสัตย์ก็คือคนที่เสียศีล คนที่เสียศีลก็คือคนที่เสียสัตย์ แต่ความเป็นจริงคำพูดประโยคนี้ ไม่ได้ขัดแย้งกันเลย เพราะผู้พูดมีเจตนาจะแสดงว่า ไหนๆ ก็จะต้องเสียศีลบางข้อ เช่น ปาณาติบาต หรือ อทินนาทาน เป็นต้น ก็ขออย่าให้เสียศีลข้อที่ ๔ คือ **มุสาวาท** คิดข้อนี้จะเป็นไครกล่าวขึ้นมาก่อน ข้าพเจ้าไม่ทราบ รู้แต่ว่าเป็นคติที่ได้ยินผู้หลักผู้ใหญ่สอนกันมานานแล้ว เสียศีลอย่าเสียสัตย์ เสียชีพอย่าเสียสัตย์ เป็นคติธรรมที่ยกย่องสัจจะ ทำไมจึงยกย่องข้อนี้มากกว่าข้ออื่น ขอให้ท่านพิจารณาดูให้ดี คนที่มีสัจจะมั่นคงนั้นเป็นบุคคลที่มีโอกาสจะกลับตัวได้ง่าย และเป็นบุคคลที่แม้จะชั่วร้ายอย่างไรก็พอไว้วางใจได้ ส่วนคนที่ไม่มีสัจจะ ไว้วางใจอะไรไม่ได้เลย คนที่ได้ชื่อว่าเป็นโจร แม้จะโหดร้ายสักเพียงไรก็ตาม ถ้าเป็นคนที่รักษาสัจจะยิ่งกว่าชีวิต ก็ยังมีคนนับถือ

เรื่องราวต่าง ๆ ที่ปรากฏอยู่ในคัมภีร์ที่จะกล่าวถึงเรื่อง

ใจกลับตัวเป็นพระอรหันต์ได้นั้น ล้วนแล้วแต่แสดงให้เห็นอย่างชัดเจนว่า ใจเหล่านี้มีความดีในเรื่องสัจจะนี้เข้มแข็งมาก และด้วยสัจจะนี้เอง ที่ทำให้ใจเหล่านี้กลับตัวได้ ปัญหาสำคัญมีอยู่แต่เพียงว่า ความประพฤติตัวเป็นใจนั้นจะเกิดจากความจำเป็นในเรื่องการครองชีพ หรือเกิดจากความพยายาม หรือจะเกิดจากความเข้าใจผิด หรือจะเกิดจากอะไรก็ตาม ถ้าใจคนนั้นมีคุณธรรมแสดงออกมาเด่นชัดว่า แม้ว่าจะเสียชีพก็ไม่ยอมเสียสัตย์ แล้วก็มีทางกลับตัวได้ง่าย เพราะอะไร? ก็เพราะโดยธรรมชาติคนที่จะมีอุปนิสัยสันดาน ประกอบไปด้วยสัจจะอย่างมั่นคงนั้น พื้นเดิมจะต้องเป็น คนที่เคยสร้างความดีไว้มาก **เพราะการทำความดีแต่ละอย่างต้องอาศัยสัจจะทั้งสิ้น**

ฉะนั้น ถ้าคนไหนมีสัจจะมั่นคง ก็ต้องแสดงว่า เคยสะสมสัจจะมานานแล้ว ไม่เช่นนั้นสัจจะจะตั้งมั่นอยู่ไม่ได้ และถ้าสัจจะตั้งมั่น ก็หมายถึงความดีอย่างอื่นต้องมีด้วยอย่างแน่นอน คนอย่างองคุลิมาลที่กลายเป็นใจ ก็เพราะบาปกรรมในชาติก่อนยังไม่สิ้น และเพราะการเข้าใจผิด ขอให้จำไว้ว่าคนที่ถือว่า แม้ว่าจะเสียชีพก็ไม่ยอมเสียสัตย์ และถือได้จริง ๆ นั้น ถ้าหากเขาจะมีความประพฤติชั่วในบางอย่าง

ขอให้อภิปรายในแง่ว่า เป็นเพราะวิบากของกรรมในชาติก่อน
ยังไม่สิ้น และเพราะการเข้าใจผิด

พระพุทธเจ้าทรงทราบข้อเท็จจริงอันนั้น เพราะฉะนั้น
จึงยังไม่ทรงไปโปรดอภิมุขตั้งแต่ในระยะแรก เพราะการแก้
วิบากของกรรมนั้น ไม่ใช่เรื่องที่จะทำกันง่าย ๆ เหมือนกับเรา
จะเปลี่ยนแปลงแก้ไขต้นไม้ให้ออกลูกก่อนถึงกำหนดฤดูกาล
ของมัน เป็นสิ่งที่ทำได้ยาก ถ้าสมมติว่าพระองค์จะทรงไปโปรด
อภิมุขตั้งแต่ในระยะแรก ที่ยังฆ่าคนได้เพียงไม่กี่คน ผล
ที่จะได้รับก็คือ พระองค์อาจจะหยุดจากการฆ่า เพราะ
เชื่อในเหตุผลของพระพุทธองค์ ที่ว่าการฆ่าคนเป็นบาป ซึ่ง
ข้อนี้พระองค์จะเข้าใจได้โดยไม่ยากเลย แต่ถึงกระนั้น
พระองค์จะไม่ทรงสามารถทำให้พระองค์สำเร็จ
เป็นพระอรหันต์ได้ เพราะพระองค์เคยมีวิบากในทาง
ปาณาติบาตมามาก พูดย่าง ๆ ว่าได้สะสมนิสัยในทางนี้มามาก

คนที่มิมีวิบากในทางปาณาติบาตมามากนั้น การฆ่า
คนเพียงจำนวนเล็กน้อยจะไม่ทำให้เกิดความสำนึกถึงโทษได้
อย่างลึกซึ้ง จนถึงขั้นทำให้จำต้องละความอยากในด้านอื่น ๆ
ทั้งหมด ซึ่งถ้ายังไม่ละความปรารถนาในด้านอื่น ๆ

ทั้งหมด ก็ไม่มีทางที่จะสำเร็จเป็นพระอรหันต์ แม้ว่าจะให้มีความแตกฉานในธรรมสักเพียงไรก็ตาม พระองค์ลืมาลฆ่าคนมาก และฆ่าโดยไม่มีเหตุผลอันสมควร พบใครเป็นต้องฆ่า แม้จะเป็นแม่ลูกอ่อน หรือผู้หญิงท้องแก่ หรือคนแก่ที่น่าสงสารก็ไม่เคยไว้ชีวิตเลยนั้น เพราะตั้งใจอย่างเดียวว่า จะริบฆ่า ๆ เสียให้ครบพันคนแล้วจะได้เลิกฆ่ากลับไปหาอาจารย์ เรียนวิชาให้สำเร็จแล้วก็กลับบ้าน ไม่คิดจะฆ่าใครอีกต่อไป

พระองค์ลืมาล เมื่อท่านได้สติกลับคืนมาอีกครั้งหนึ่ง ท่านจึงรู้สึกสังเวชในความหยาบคายของตน และมองเห็นโทษอันใหญ่หลวงรออยู่เบื้องหน้า ทำให้ท่านไม่มีทางจะคิดเป็นอย่างอื่นนอกจากทางเดียวคือต้องบวช และมุ่งละกิเลสให้หมดสิ้นโดยไม่มีเหลือเท่านั้น เพราะเหตุนี้ พระพุทธเจ้าจึงต้องเสด็จไปในระยะหัวเลี้ยวหัวต่อที่ทำให้พระองค์ลืมาลเกิดความสำนึกในบุญคุณของพระพุทธเจ้าอย่างล้นเหลือ “โอ! นี่เราฆ่าคนอื่นมามากมายก่ายกองแล้วยังไม่พอ เกือบ ๆ จะต้องฆ่าแม่ของเราเสียแล้ว แม้ผู้มีพระคุณอย่างสูง แม้ ผู้ที่เราตั้งใจอย่างร้อนรนที่จะไปกราบในเมื่อเรียนสำเร็จแล้ว โอ ! พระคุณของพระพุทธองค์ใหญ่หลวงนัก”

ท่านได้รู้สึกสำนึกในบุญคุณของพระพุทธเจ้าอย่างใหญ่หลวงเช่นนี้ ท่านจึงได้กราบทูลพระองค์ว่า “เป็นเวลานานเหลือเกิน กว่าพระองค์จะเสด็จมาโปรด” จำเป็นจะต้องนานอยู่เอง เพราะพระองค์ได้ทรงพิจารณาอย่างรอบคอบแล้วว่า ชะตากรรมของพระองค์จะมาต้องดำเนินมาในลักษณะเช่นนี้ จึงจะได้สำเร็จเป็นพระอรหันต์

บางคนอาจจะคิดว่า พระพุทธองค์ทรงเพ่งแต่ในแง่ของพระองค์ขึ้นมาเกินไป ไม่ทรงห่วงใยถึงชีวิตของคน จำนวนมากที่ถูกพระองค์มาฆ่า เพราะถ้าพระองค์จะเสด็จไปโปรดเสียแต่ในระยะแรก คนก็จะไม่เสียชีวิตมาก บางคนอาจจะคิดเช่นนี้ได้ ข้าพเจ้าขอเฉลยว่า เรื่องนี้พระพุทธองค์ได้ทรงรอ เพราะว่าก่อนหน้านั้น พระองค์ไม่ปรากฏอยู่ในข่ายแห่งพระญาณของพระองค์ อย่าลืมนะว่า พระพุทธองค์มีเรื่องที่จะต้องทรงกระทำมากมาย ตามระเบียบของพระองค์ วันนี้พระองค์จะต้องทรงทำอะไรบ้าง หรือพระองค์จะต้องทรงทำอย่างไรบ้าง ไม่ต้องให้มีใครมาบอก และพระองค์ก็ไม่จำเป็นต้องทรงทำบันทึกไว้ พุทธวิสัย ฌานวิสัย ทั้งสองอย่างนี้เป็นอจินไตย เป็นสิ่งที่เข้าใจยากมาก เมื่อใครถึงวาระที่พระองค์จะต้องเสด็จไปโปรด

ผู้นั้นก็จะปรากฏอยู่ในข่ายแห่งพระญาณของพระองค์ กล่าวคือ จะเห็นภาพของผู้นั้นปรากฏในสมาธิ จะถึงวาระของใคร ไม่มีใครรู้ แม้แต่พระองค์ก็ไม่ทรงทราบมาก่อน จะทรงทราบก็ต่อเมื่อพระองค์ทรงเข้าฌาน เพื่อจะตรวจดูสัตว์โลก ที่จะเสด็จไปโปรด ถ้าใครถึงวาระ ผู้นั้นก็จะปรากฏให้เห็นในสมาธิ *อะไรเล่าที่บันดาลให้ผู้นั้นผู้นั้นปรากฏอยู่ในข่ายของพระญาณ ?* ไม่ใช่เรื่องที่พระองค์จะทรงกำหนดได้ **กรรมของผู้นั้นต่างหากที่จะบันดาล** ด้วยเหตุนี้ พระองค์จึงได้มาปรากฏอยู่ในข่ายแห่งพระญาณของพระองค์ ในระยะหัวเลี้ยวหัวต่อที่น่าหวาดเสียว ดังที่กล่าวมาแล้วในเรื่องนี้ ถ้าไม่ใช่บุญบารมีของพระองค์ผู้ที่จะทำให้ท่านสำเร็จเป็นพระอรหันต์ในชาตินั้นแล้ว เราก็พูดไม่ได้เลยว่า อะไรที่ทำให้พระพุทธเจ้าเพียงจะเสด็จไปโปรดในตอนนั้น

โปรดสังเกตว่า เมื่อพระพุทธองค์จะทรงเข้าฌาน เพื่อจะตรวจดูสัตว์โลกนั้น พระองค์จะต้องทรงอธิษฐานว่าใครหนอในวันนี้ถึงวาระที่มีโอกาสจะได้บรรลุมรรคผล เมื่อพระองค์ทรงเข้าฌานด้วยการอธิษฐานจิตอย่างนี้แล้ว ใครที่ได้สร้างบุญบารมีมาถึงขั้นที่จะได้บรรลุมรรคผลในวันนั้น ผู้นั้นก็จะปรากฏอยู่ในข่ายแห่งพระญาณของพระองค์

ข้าพเจ้าต้องการที่จะให้ข้อสังเกตอีกอย่างหนึ่งว่า คนที่สร้างกรรมในทางปาณาติบาตมามาก ในบั้นปลายแห่งการบรรลุมรรคผล มักจะต้องมีชะตาชีวิตอย่างนี้เสมอ แต่ทั้งนี้อย่าลืมว่า เขาไม่ได้สร้างแต่บาปกรรมอย่างเดียว นักรบที่ทำการฆ่าคนด้วยอุดมคติหวังจะยังสันติสุขให้เกิดขึ้นแก่โลก ซึ่งโดยใจจริงแล้วไม่ปรารถนาจะฆ่าใครเลย แม้แต่สัตว์เล็กๆ ก็ไม่ปรารถนาที่จะทำลายมัน คนประเภทนี้เราจะเห็นได้ชัดว่า ในด้านอื่นๆ เขาได้สร้างคุณงามความดีไว้มากมายทีเดียว พระมหากษัตริย์แห่งชาติไทยในอดีตได้ทรงเป็นตัวอย่างแสดงถึงความจริงข้อนี้ชัดเจนมาก เสร็จจากศึกสงครามเมื่อใด หน้าที่ของพระมหากษัตริย์อันยิ่งใหญ่ก็คือ สร้างวัด ทำนุบำรุงพระพุทธศาสนาให้เจริญรุ่งเรืองยิ่ง และทรงพยายามทำทุกๆ อย่างเพื่อความสุขของอาณาประชาราษฎร์ ผู้ซึ่งพระองค์ทรงรักเสมือนหนึ่งลูกของพระองค์

ข้อสังเกตอีกประการหนึ่งก็คือ ถ้าคนไหนสร้างบาปไว้น้อย สร้างแต่ ทาน ศีล ภาวนา เป็นส่วนมาก ชะตาชีวิตในตอนสุดท้าย มักจะออกมาในรูปอย่างแบบพระพุทธเจ้า แบบพระยศ แบบพระสารีบุตร และพระโมคคัลลานะ กล่าวคือ ชีวิตในชาติสุดท้ายนี้ จะเต็มไปด้วยความ

ฟุ่มเฟือยในด้านกามารมณ์ เพราะเป็นสิ่งที่หาได้ง่ายสำหรับคนที่ได้สร้างบารมีเหล่านี้ไว้มาก ซึ่งผลแห่งบารมีเหล่านี้ จะทำให้สมบุญณีไปด้วยกามคุณและหมกมุ่นมัวเมาอยู่ในสิ่งเหล่านี้ชั่วระยะเวลาหนึ่งก่อนเป็นพระอรหันต์ ซึ่งเมื่อมองอีกแง่หนึ่งก็เท่ากับเป็นการทำบาปในรูปที่สวयงาม และจะต้องชดใช้บาปอันนี้ในทำนองเดียวกัน ทั้งนี้เนื่องจากได้มีนิสัยสันดานในทางนี้มาก

พระองค์คุณิมาลต้องฆ่าคนมากจึงได้สำเร็จเป็นพระอรหันต์ พระพุทธเจ้า พระยศ พระสารีบุตร พระโมคคัลลานะ ในชีวิตของฆราวาสล้วนแล้วแต่ฟุ่มเฟือยด้วยกามารมณ์อย่างมิเหวี่ยง ซึ่งในที่สุดก็ทำให้ความรู้สึกลงในทางกามารมณ์ถึงจุดอิ่มตัวอย่างเต็มที่ และทำให้เกิดการตัดสินใจได้อย่างเด็ดขาด ซึ่งเป็นการตัดสินใจชนิดที่เรียกว่าไม่ฟังปรารภณาอีกเลยชั่วนิรันดร ไม่ว่าจะมานั้นจะมาในรูปที่วิเศษสูงสุดสักเพียงไรก็ตาม นึกขึ้นมาแล้ว เกิดความเบื่อหน่าย

แต่อย่างไรก็ดี ท่านผู้อ่านจะต้องไม่ลืมอย่างเด็ดขาดว่า คนที่จะสำนึกโทษของบาป หรือโทษของกิเลสได้อย่าง

ลึกซึ้งนั้น จะต้องเป็นคนที่มีพื้นฐานคุณธรรมสูงมาก คนที่อบรม
 ความดีหรือสร้างบุญบารมีไม่พอ การทำความชั่วหรือการ
 ตามใจตัวในเรื่องกามารมณ์จะไม่มีวันทำให้เกิดความเบื่อ
 หน่าย หรือเห็นโทษได้อย่างลึกซึ้งเป็นอันขาด อย่างดีที่สุดก็
 เห็นโทษหรือเกิดความเบื่อหน่ายชั่วระยะหนึ่งเท่านั้น คนที่
 ชอบทำอะไรตามใจตัวเอง ถ้าจะคิดว่าที่ทำเช่นนั้นก็เพื่อว่า
 จะให้ถึงจุดอิ่มตัวแล้วจะได้เลิก ผู้ที่คิดเช่นนี้โปรดระวังให้มาก
 กิเลสจะหลอกตัวเอง เพราะเป็นไปไม่ได้ แม้จะให้ตามใจเช่น
 นั้นอีกสักร้อยชาติพันชาติ ก็ถึงจุดอิ่มตัวไม่ได้ ถ้าหากคุณธรรม
 หรือความดีต่าง ๆ ที่มีอยู่ในสันดานมีไม่พอ

ท่านเข้าใจหรือไม่ว่า คนที่ทำบุญไว้มากก็อาจจะตก
 นรกได้ เช่นอย่างพระนางมัลลิกา แต่ตกอยู่ไม่นาน และคนที่
 ทำบาปไว้มาก ก็อาจจะขึ้นสวรรค์ได้ในเมื่อในเวลาจะตาย เกิด
 จิตเป็นกุศล แต่ก็อยู่ในสวรรค์ได้ไม่นาน เรื่องอย่างนี้ต้อง
 พิจารณาให้ละเอียด ไม่เช่นนั้นจะถูกกิเลสหลอก ให้ต้องอยู่ใน
 อบายภูมิเป็นเวลานานแสนนานเหมือนกับ พระเทวทัต

ชีวประวัติ ของพระองค์ลิวมาลเป็นเรื่องที่น่าศึกษามาก
 แต่อย่างไรก็ดี ผู้ที่จะศึกษาเรื่องนี้ ให้เข้าใจได้ถูกต้องตาม

ความเป็นจริง และได้รับประโยชน์อย่างคุ้มค่านั้น จะต้องมีความเข้าใจในธรรมอย่างดีพอสมควรด้วย คติธรรมต่างๆ จากเรื่องของพระองค์ลิวมาลาอาจจะมีอีกหลายแง่ ซึ่งผู้ที่มีปัญญายิ่งกว่าข้าพเจ้าก็คงจะมองเห็นได้

เท่าที่ข้าพเจ้าอธิบายมานี้เป็นเพียงการกรุยทางเพื่อท่านทั้งหลาย จะได้มองเห็นถึงสาระประโยชน์ที่จะพึงได้จากเรื่องนี้ เท่าที่สติปัญญาของข้าพเจ้าจะพึงอำนวยให้เท่านั้น

รายนามผู้มีจิตศรัทธาร่วมทำบุญหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-Book) (หนังสือ อ.พร รัตนสุวรรณ)

๑. ห้างทองเทพนำชัย (เตาปูน) โดย
คุณแหลม-คุณชลิกา ไรจนโกศล และครอบครัว ๑๔,๐๐๐ บาท
๒. ห้างทองเทพนำชัย (นนทบุรี) โดย
คุณชาญวิทย์ ถนัดธรรมกุล ๖,๐๐๐ บาท
๓. คุณอวยชัย-คุณศमानันท์ ถนัดธรรมกุล และครอบครัว ๑๗,๐๐๐ บาท
๔. ดร.นันทพล-คุณอโณทัย-คุณวันปิยะ ไรจนโกศล ๓,๐๐๐ บาท
๕. คุณพจน์-คุณกาญจน์ลภิน-คุณกฤษณ์พีระ รัตนธรรมศรี ๓,๐๐๐ บาท
๖. คุณทศพล-คุณภคมน-ด.ญ.สุภัทสร-
ด.ญ.วรีปสร ถนัดธรรมกุล ๑๙,๐๐๐ บาท
๗. โรงงานทองเทพนำชัย ๑๕,๐๐๐ บาท
๘. คุณอภิรักษ์ ถนัดธรรมกุล ๓,๐๐๐ บาท
๙. คุณธงชัย-คุณนฤมล-คุณวรัญญา จึงประพฤติ และครอบครัว ๙,๐๐๐ บาท
๑๐. ครอบครัวศรีสุธัญลักษณ์ ๙,๐๐๐ บาท
๑๑. คุณฮั่ว-คุณพรมา หอมศิริวรรณ, คุณสิทธิชัย-คุณปาริชาติ
ด.ช.วณฤทธิ์-ด.ญ.อุษา หอมศิริวรรณ และ
บริษัท สำนักกฎหมาย สิทธิชัย แอนด์ แอสโซซิเอทส์ จำกัด ๒๑,๐๐๐ บาท
๑๒. คุณศักดิ์-คุณรัชนี วงศ์วีสกุล และครอบครัว ๑๘,๐๐๐ บาท
๑๓. คุณพ่อเม้งซี่ แซ่ไฉ้ว-คุณแม่อาบ้วย แซ่ตั้ง ๓,๐๐๐ บาท
๑๔. คุณพ่อเล็ก-คุณแม่สินี ถนัดธรรมกุล ๓,๐๐๐ บาท
๑๕. คุณพ่อใจเกียง แซ่แต้-คุณแม่เง็กเกี้ยว แซ่เลี้ยง ๓,๐๐๐ บาท
๑๖. คุณอรพรรณ-คุณรักษ์พงษ์ ถนัดธรรมกุล ๓,๐๐๐ บาท
๑๗. ห้างทองไทยศิลป์ ๑ โดย
คุณวิศรุต-คุณรัชนี บุญบรรเจิดสุข ๖,๐๐๐ บาท

๑๘. ห้างทองไทยศิลป์ ๒ โดย	
คุณสุวรรณ-คุณลภัก บุญบรรเจิดสุข และครอบครัว	๙,๐๐๐ บาท
๑๙. ห้างทองไทยศิลป์ ๓ โดย	
คุณสุรชาติ-คุณกิตติมา บุญบรรเจิดสุข และครอบครัว	๙,๐๐๐ บาท
๒๐. คุณพ่อประเสริฐ-คุณแม่อาลัย บุญบรรเจิดสุข	๓,๐๐๐ บาท
๒๑. คุณจีระชัย-คุณทัศนีย์ ไกรกังวาล และครอบครัว	๙,๐๐๐ บาท
๒๒. คุณกิตติ-คุณวันทนีย์ รัตนศรีวิจิตร และครอบครัว	๙,๐๐๐ บาท
๒๓. คุณตาชี่เอี้ยง แซ่ฉั่ว-คุณยายไซว แซ่ลิ้ม	๓,๐๐๐ บาท
๒๔. คุณเอี้ยงฮวง บุญบรรเจิดสุข	๙,๐๐๐ บาท
๒๕. คุณทวี-คุณนัยนา ลีลาเวชบุตร	๓,๕๐๐ บาท
๒๖. คุณศุภกฤต ลีลาเวชบุตร และครอบครัว	๓,๐๐๐ บาท
๒๗. คุณปริญญา-คุณลานี ลีลาเวชบุตร	๓,๐๐๐ บาท
๒๘. คุณภิญญาดา ลีลาเวชบุตร	๓,๐๐๐ บาท
๒๙. ครอบครัวอมรสิทธิ์	๑๐,๐๐๐ บาท
๓๐. คุณชัชชัย จันทร์ศุภฤกษ์	๓,๐๐๐ บาท
๓๑. บริษัท ปารมิตา สตูดิโอ จำกัด	๓,๐๐๐ บาท
๓๒. ครอบครัวหงส์เงิน	๕,๐๐๐ บาท
๓๓. คุณณัฐพล-คุณศุภวาณี ศรีสุธัญลักษณ์	๓,๐๐๐ บาท
๓๔. คุณนริศ เวชียงแสน-คุณแม่บุญมี คำเอี่ยม	๖,๐๐๐ บาท
๓๕. คุณสุวัชรီ เล็กศรีสกุล และครอบครัว	๓,๐๐๐ บาท
๓๖. คุณพิเชษฐ คงศุภมานนท์ และครอบครัว	๓,๐๐๐ บาท
๓๗. ลูกหลานทำโนนาม คุณชัยรัตน์-คุณมาลา ศรีสุธัญลักษณ์	๓,๐๐๐ บาท
๓๘. คุณพ่อคงเชีย แซ่เล็ก-คุณแม่เชียะเน้ย แซ่อึ้ง	๓,๐๐๐ บาท

ณ วันที่ ๑๔ สิงหาคม ๒๕๖๔

